

Зипсауныгъэ пыч фэхуыгъэ клэлэшыкълухэм яегъэджэрэ япунрэ ышгъхьэклэ илахышхо зэрахиштыхьэрэм, илъэсыбэ хуыгъэу шлуагъэ кытэу гъэсэныгъэм илоф зэрэфлажэрэм афэшл Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхуэ тхылъ фагъэшшошагъ **Хъышт Бэллэ Мухьарбий ыпхъум**, гъэсэныгъэ ызыгъэгъотырэ къэралыгъо учреждениеу «Адыгэ республик къоррекционнэ еджэпнэ интернатэм» идиректор егъэджэн ИофымкIэ игуадзэ.

Зэнэкъокъум изэфэхьысыжъхэр

Клэтегъаджэм имэхьанэ къэ-
лэтыгъэным, ахэм ягъэхьагъэхэм
зэрифэшъуашъу обществэм гу
альегъэтэгъэным, плуныгъэм
ыльэныкыкълэ ялофшлэн гъэлъ-
шыгъэным афэгъэхьыгъэу Адыгэ
Республикэм гъэсэныгъэмкълэ
ыкълэ шлэныгъэмкълэ и Министер-
ствэ Иофгыто макълэп зэшлуны-
рэр. 2010-рэ ильэсыр — клэлэ-
егъаджэм и Ильэсэу зэрагъэнэ-
фагъэм кыдыхэлъытагъэу, Ио-
ныгъом и 20-м кыщегъэжъа-
гъэу чъэпыогъум и 29-м нэс
«Цыфыр плугъэныр» зыфиорэ
республикэ зэнэкъокъу Мые-
къяуапэ шыкълуагъ.

Зэнэкъокъур едзыгъуитлоу
зэтеуыгъагъ. Апэрэ едзыгъом
республикэм имуниципальнэ
образованием кыарыкыгъэ
клэлэгъаджэхэм Иофшлэгъэ
35-рэ кырахахыллэгъагъ. Нэ-
ужым жорим анахь Иофшлэгъэ
дэгъухъу 13 кыыхыгъ. Зэнэ-
кыкыу иятлонэрэ едзыгъо шлэ-
ныгъэхэм зышахагъэхьорэ Адыгэ
республикэ институтымрэ Мые-
къяуапэ дэт гимназиу N 5-мрэ
ащыкълуагъ. Шуныгъэ Иофшлэным
епхыгъэ лъэныкыо зэфэшъхьаф-
хэмкълэ клэлэгъаджэхэр зэнэ-
кыкыу гъэхъ. Ахэр «Шуныгъэ
Иофшлэнымкълэ директорым игуадз»,
«Классым ипаш» ыкълэ «Вожа-
тэ шъхьа» зыфиохэрэр ары.

Ащ хэлэжъагъэхэм методика-
кълэхэр, социальнэ ыкълэ мульти-
медиа технологиэхэр, клэлэ-
еджаклохэм ягушъхьэ байныгъэ
къэлэтыгъэнымкълэ лэпэлэсэны-
гъэу алэклэлэхэр мазэм кыкълэцл
кыагъэлъэгъуагъэх. Ахэм Иоф-
шлагъэхэм жорим хэтхэр алъып-
лагъэх, осэ гъэнэфагъэхэри
афашыгъэх.

Чъэпыогъум и 29-м шлэны-
гъэхэм зышахагъэхьорэ Адыгэ
республикэ институтым зэнэкъо-
кыу икълэуххэр шызэфэхьысы-
жыгъэх. Ащ хэлэжъагъэхэм
гушылэ фабэклэ закыфигъэзагъ
АР-м гъэсэныгъэмрэ шлэныгъэм-
рэкълэ иминистрэ игуадзэу Алы
Марыет.

— Сигуапэу нэпэ сыкы-
шъулоклэ ыкълэ шъуимафэклэ
сышъуфэгъушлэ, — кылуагъ Мар-
рыет. — 2010-рэ ильэсыр — Клэ-
лэгъаджэм и Ильэс. Ар кы-
дэтлыгътэзэ, тиреспубликэ Иоф-
тхьэбзэ зэфэшъхьафхэр шетэ-
гъэклэ. Клэлэгъаджэм имэ-
хьанэ зэрифэшъуашъэм тетэу
къэлэтыгъэнымкълэ, яшлэныгъэхэм
ахэгъэхьонымкълэ мыщ фэдэ
зэнэкъокъухэм мэхьанэшхо ял.
Тапэклэ мыщ фэдэ Иофтхьабзэхэр
нахьыбзэу зэрэзэхэтщэштхэм
тыпылгышт.

Нэужым лъэныкыо зэфэшъ-
хьафхэмкълэ зэнэкъокъум текло-

ныгъэр кышъыдэзыхыгъэхэм
щыгъху тхылыхэмрэ шлухьаф-
тынхэмрэ аратыгъэх. Ахэр Мые-
къяуапэ илищегу N 8-м идирек-
тор плуныгъэ Иофшлэнымкълэ игуа-
дзэу А. Литвиновар, Мыекъяуа-
пэ игурыт еджаплэу N 11-м иди-
ректор плуныгъэ Иофшлэнымкълэ
игуадзэу Л. Григоренкер, Те-
уцожь районым ит гурыт еджа-
плэу N 1-м инджылызыбзэмкълэ
иклэлэгъаджэу С. Кушъур, Те-
уцожь районым игурыт еджаплэу
N 4-м тарыхьымкълэ икклэлэгъа-
джэу С. Пхьэчыашлэр, Мыекъяуа
гурыт еджаплэу N 11-м истаршэ
вожатэу Т. Коптевар, Джэджэ
районым игурыт еджаплэу N 8-м
ивожатэу А.Федоренкер арых.

Алы Марыет кызырлыуа-
гъэмкълэ, зэнэкъокъум теклоны-
гъэр кышъыдэзыхыгъэхэм джы
плуныгъэ Иофшлэнымкълэ клэлэ-
егъаджэхэм азыфагу зэнэкъо-
кыу Урысыем шызэхашъштхэм
хэлэжъэнхэмкълэ фитыныгъэхэр
ялэх.

Джаш фэдэу Адыгэ Респуб-
ликэм гъэсэныгъэмрэ шлэны-
гъэмрэкълэ и Министерствэ хэ-
ушъхьафыкыгъэ шыгъур афи-
лэгъугъ лъэныкыо «Социальнэ
клэлэгъадж» зыфиорэмкълэ
Джэджэ районым игурыт
еджаплэу N 3-м икклэлэгъаджэу
Н. Беляевар лъэныкыо «Клас-

сым ипаш» зыфиорэмкълэ
Теуцожь районым ублэлэ
классхэмкълэ икклэлэгъаджэу
Ш. Удыкълэкомрэ. Кыхъ-
гъэщыгъэн фэе зэнэкъо-
кыу лъэгэплэ инхэм атетэу
зэхэщэгъэным зилахьышлэ
хэзышлыхьагъэхэр. Ахэм
ащышых шлэныгъэхэм зы-
шахагъэхьорэ Адыгэ рес-
публикэ институтэу А. Еды-
джыр зипашэр, С. Къушъ-
хэр зипэщэ Мыекъяуа гу-
рыт еджаплэу N 5-р.

КЛАРЭ Фатим.
Сурэтхэр Ишъынэ Ас-
лан тырихыгъ.

Премиер

кыфагъэшъошагъ

**Фильмэу «Легенды Адыгеи» зыфи-
Иорэм «Урысыем итуризмэ фэгъэхьы-
гъэ телевизионнэ сюжет анахь дэ-
гъур» зыфиорэ лъэныкыомкълэ апэрэ
чыплэр кыдыхыгъэу, Ю.Сенкевич
ыцлэклэ агъэнэфэгъэ Лъэпкъ турист
премиер мыгъэ кыфагъэшъошагъ.**

Спутник телеканалэу Russian travel
guide зыфиорэм исьемочнэ купэу, гъэ-
мафэу клуагъэм Адыгеим Иоф шызышлэ-
гъэр ары ар кызыхыгъэр. Фильмэр
такыкы шшырышлэ хъурэ пычыгуищэу
зэтеуыгъ, Лэгъо-Накъэ, Хьаджэхъу
кыушъхьэтхым, Азишскэ гъочлэгъым,
станицэу Даховскэм ыкълэ поселкэу Ка-
менноостскэм ахэр афэгъэхьыгъэх.

— Адыгеим итуризмэ кытегушылагъ
спутниковэ телеканалэу «Телепутеше-
ствие» зыфиорэри, — кълэуатэ ту-
ризмэмкълэ ыкълэ курортхэмкълэ АР-м и Ко-
митет ипашэу Владимир Петровым. —
Краснодар ижурналистхэр псыкхэхэу Ру-
фабо, Лэгъо-Накъэ, Азишскэ ыкълэ «Неж-
ная» зыфиорэ гъочлэгъэхэм ащылагъэх,
мы чыплэхэм ядэхагъэ телевизорым еп-
лыхэрэм алыгъэлэсыгъ.

Адыгеим туризмэ зыщидушъомбгъуным
пае иимидж кызылэтышт рекламэ ищы-
клагъэу елыгътэ ащ, а лъэныкыомкълэ
ялофшлэн зэрэлагъэкуатэрэр кыыхыгъэщыгъ.
Юрий Петровым кызырлыуагъэмкълэ, «Моя
планета» зыфиорэ телеканалми зопхыныгъэ
дырлэ хъугъэ, кдымафэу кыыхьащтым ыкълэ
кэкълорэ гъэмафэм ащ исьемочнэ куп Ады-
геим Иоф щидлэшт.

ОИ-м КЪЕТЫ

Сыдыгъокълэ клэлэцлыкълэхэм уналэ атетын, уалъып-
лэн фэе, ахэм нахьыжъхэм ялэпылэгъу ренэу ящыклагъ.
Яцлыкълэу кышъыублагъэу машлор зэрэщынагъор,
ар кызыхэкълэын ылэкълэщтыр, узэрэфэсакышл
шлыкълэ агурыбгъэлон фэе. Тхьамыклагъор кымы-
хуным пае унэм исхэми, клэлэцлыкълэу ыгыплэм е
еджаплэм шылэхэми зэпымыоу ар агу кыбгъэкълэжыын
фэе.

Мары джырэблагъэ станицэу Джэджэ кышъыхъугъэ
тхьамыклагъор клэлэцлыкълэу машлор кызышыкълэщт
пкыгыбохэр джэгуалъэ зэришлыгъэхэм ыпкы кыкылыгъ.
Урамэу Восточнэм тет унэхэм ащыц кыкълэнагъэу
мэшлогъэкълэасэхэр кызысэхэм, ар зые бзылфыгъэм
иклэлэцлыкълэу ильэсиплэ зыныбжыр ылыгъэу шагу
дэтыгъ. Сабым жьы кышъыжыштыгъэп, врачхэри
лэпылэгъу фэхъужышъуыгъэхэп. Нахь класэу зэра-
гъэунэфыгъэмкълэ, клэлэцлыкълэу изакъоу унэм кыра-
нэу бэрэ кыхэкълэщтыгъ. Машлор загъэкълэасэм сыр-
нычэр зэрэритэкълэухьагъэр, ащ зэрэклэгъэнэгъагъэр
кыэнэфагъ. Прокуратурэм Иофыр зэхефы.

Ащ ыуж мэфэ заулэ нахь темышлагъэу мы район
дэдэм джыри ащ фэдэ тхьамыклагъо кышъыхъугъ. Ны-
тыхэм клэлэцлыкълэу ильэсищ, тлу ыкълэ зы ильэс на-
хьыбзэ зымыныбжыхэр изакъоу унэм кыранэхэи, пчъэр
кырагъэти икылыгъэх. Кызагъэзжыкыу унэм лугъошхо
итэу, клэлэцлыкълэу джэхашъом телъхъу кыри-
хьыллэжыгъэх. Нэужым кызырэнэфагъэмкълэ, сабий-
хэм сырнычэр зыхагъанэм машло кыпыкылыгъ, унэм
кымыкышъухъзэ, щыри лугъом ытхьэлагъэх. Мы
Иофри прокуратурэм зэхефы.

Гъогогъуитлукълэ ны-тыхъу клэлэцлыкълэу кызы-
гъэнагъэхэм ямысагъэ ахэлъ. Язакъоу сабийхэр кы-
шъумыгъанэх, машлор кызыхэкълэщтхэр джэгуалъэ
яшъумыгъэшлэх, шъуиклэлэцлыкълэу машлом шы-
шъуухъумэх!

Ветераным ифитыныгъэхэр кыаухъумагъэх

Хэгъэгу зэошхом хэлэжъа-
гъэхэм псэуплэхэр ягъэгъоты-
гъэнхэм фэорышлэрэ законода-
тельствэр чыплэ зыгъэлоры-
шлэжыплэм зэригъэцаклэрэм
фэгъэхьыгъэ уплэкълунхэр
Мыекъяуа районым ипрокура-
турэ зэхышагъэх. Ахэм яшлуа-
гъэклэ заом хэлэжъэгъэ Павел
Токарь ифитыныгъэхэр кы-
аухъумагъэх хъугъэ.

Уплэкълунхэм кызырагъэ-
лэгъуагъэмкълэ, станицэу Ку-
жорскэм шыпсэурэ П. И.Токарь
ипсэукълэ амалхэр нахьышлэ
ышлэхэ шлоигъоу чэзыу
хагъэуцонэу 2010-рэ ильэсым
жъоныгъуакълэ и 20-м муни-
ципальнэ образованиеу «Ку-
жорскэ кыоджэ псэуплэ» зыфи-
лорэм иадминистрације зы-
фигъэзагъ.

Ау администрацием шызэ-
хэщэгъэ Комиссием а лъэлур
щигъэзыагъ. Сыда плэмэ, ежъ
ветераным ишлэ хэлэу ипсэ-
укълэ амалхэр эщигъэкълэагъэ-

хэу алытагъ. Зэрагъэунэфы-
гъэмкълэ, ветераным ыпхъу
тетхэгъэ унэм икыжыи, ип-
хьорэльфым джэ шыпсэунэу
кълэжыгъэ. Ежъ иунаеу унэ
илагъэп.

Арэу шыт нахь мышлэми,
законодательствэм кызырри-
лорэмкълэ, ветераным ифедэ
хэлэу зекълуагъэу плытэн
плэкълэщтэп.

Уплэкълунэу шылагъэм
икълэуххэмкълэ районым ипроку-
рор Мыекъяуа районым ихьы-
кум зыфигъэзагъ. Комиссием
иунашъо хабзэм зэрэдимыш-
тэрэр кыушыхьатыгъ ыкълэ
Токарь Павел Иван ыкър
ифэшъошэ чэзыу хагъэуцо-
нэу унашъо ышлыгъ.

Мы ильэсым шэклогъум и
18-м Мыекъяуа район хьыку-
мым ышлыгъэ унашъомкълэ
прокурорым ильэу агъэцэ-
клагъ.

**Мыекъяуа районым ип-
рокуратур.**

Лъэпкъ зыкълэныгъэр мэпытэ

Урысыем шыпсэухэрэм язы-
кълэныгъэ и Мафэ ехъулэу
Урысые ныбжыкълэ зэлукълэу
«Многонациональная Россия»
зыфиорэр шэклогъум и 1-м
кыщегъэжъагъэу и 3-м нэс
кълэу Шъачэ шыкълэщт. Уры-
сыем икклэлэцлыкълэ объедине-
ниехэм ыкълэ иныбжыкълэхэм я
Лъэпкъ Совет, УФ-м и обще-
ственнэ организациеу «Урысы-
ем иермэлхэм я Союз» зыфи-
лорэм ягукъэкыкълэ ар зэхашъ.
Ахэм лэпылэгъу кыафэхъугъ
Урысые Федерацием спортым-
кълэ, туризмэмкълэ, ныбжыкълэ
политикэмкълэ и Министерствэ.

Урысыем шыпсэурэ лъэпкъ
зэфэшъхьафхэм якультурэ, абзэ
кыаухъумэнхэм, хэхьоныгъэхэр

ашлэхэм, цэлагъэрэ зэгуры-
лонигъэрэ азыфагу илыным,
граждан обществэм игъэпсын
чанэу ныбжыкълэхэр хагъэлэ-
жъэныр, лъэпкъ зэфэшъхьафхэр
зэлуагъэкълэнхэр ары пшъэрылъ
шъхьалэу зэхэхэм илэр.

Адыгэ Республикэм ыцлэклэ
мыщ ныбжыкълэ куп хэлэ-
жъэшт. Ахэр лъэпкъ зэфэшъ-
хьафхэм кыахэкыгъэ ныб-
жыкълэ анахь чанхэу Адыге-
им шыпсэухэрэр арых. Зэхэ-
хэм дэгъоу хэлэжъэнхэм ти-
ныбжыкълэхэр фэхьазырых.
Еплъыкълэ зэфэшъхьафхэр
кызышлалэтышт зэдэгущылэ-
гъухэм яшлэшлэхэр кышлало-
тэштых.

ДАУТЭ Анжел.

«Цыхьэшлэгъу» телефоным Иоф ешлэ

АР-м хэгъэгу клэцл Иофхэмкълэ и Министерствэ «ицыхъэ-
шлэгъу телефон» чэщи мафи Иоф зэришлэрэ пстэуми джыри
зэ агу кыэтэгъэкълэжыи. Милицием илофшлэхэр хэбзэнчъэу
зекълуагъэхэу шъурихьыллагъэмэ, зыгорэмэ бздэжшлагъэ зэ-
рахьагъэу е зыфагъэхьазырэу шъушыгуазэмэ, наркотик е
шъон пытэ гъэбыллыгъэкълэ зышылуагъэкълэрэр шъошлэмэ
е нэмыкълэ упчлэ шъуилэмэ мы номерымкълэ шъукытеу:
(8772) 59-64-88.

Сигналым ыуж такыкыбэрэ ныкърэм кыкълэцл кыашъу-
лорэр телефоным тыритхэшт ыкълэ шъуцлэрэ шъульэкълэуцлэрэ
шъэфэу кыэнэжыштыгъ. Арэу щытми, упчлэу шъуилэм иджэ-
уап е кыбарэу кыжъугъэнагъэм кыырыкълуагъэм зашы-
жъугъэгъэзжыкыу шъуфаемэ, шъуцлэ, шъульэкълэуцлэ, шъу-
зыщыпсэурэр кыжъугъээнэхэ фаеу хъушт. Информацие
пстэуми АР-м хэгъэгу клэцл Иофхэмкълэ иминистрэ ежъ
ышъхьэкълэ ахэплэ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр лъэ-
шэу гухэкълэ шыхъоу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Со-
вет — Хасэм ипресс-секретарэу Нэгъуцу Хьамед Индырс
ыкълэ фэтхьаусыхэ ыш идунай зэрихьожыгъэм фэшл.

Къызэрагъэхъазырыгъэхэм атегъэпсыкIыгъэу аштагъэх

Бюджетым ифедэхэм ахагъэхъуагъ

Парламентым бюджет-финанс, хэбзIахъ ыкIи экономикэ политикэмкIэ икомитет зэхэсыгъом къызэрэхилъхъагъэм тегъэпсыкIыгъэу, депутатхэр атегушылагъэх тиреспубликэ исоциальнэ-экономикэ шылакIэ ыкIи нэмыкI лъэныкхъомкIэ зигъо дэдэу щыт Iофыгъохэм. Зытегушылагъэхэ Iофыгъохэм яхыллэгъэ унашъохэр ашIыгъэх. ЯеплъыкIэхэр зыщызэтемыфагъэхэр законопроектхэм къахэкIыгъэх нахъмышIэми, къахэзылхъэгъэ комитетхэм предложениеу къахыгъэхэм депутатхэм янахыбэм дырагъаштэхэзэ, ахэр апэрэ ыкIи ятIонэрэ еджэгъухэм ателытагъэу пхырагъэкIыгъэх, апэрэ еджэгъум телытагъэхэу, ау еджэгъуитIумкIэ аштагъэхэри къахэкIыгъэх. Депутатхэм упчIэхэр къызэратыгъэхэ ыкIи нахъ ашIогъэшIэгонэу зытегушылагъэхэ Iофыгъохэм такъыщыуцун.

законопроектым зэригъэнафэрэр. ЗыгъэгумэкIыхэрэ лъэныкхъохэр зызэхэфыхэ уж депутатхэм законопроектыр игъо альэгъугъ, еджэгъуитIум телытагъэу аштагъ.

Дезымыгъэ- штагъэхэр къа- хэкIыгъэхэми...

Апэрэм нахъ игъэкIотыгъэу депутатхэр тегушылагъэх ятIонэрэ законопроектэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «Организациехэм ямылкъу техъорэ хэбзIахы» зыфиIорэм ия 4-рэ статья зэхэкIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм ехыллагъ», «Адыгэ Республикэм и Законэу «Организациехэм ямылкъу техъорэ хэбзIахы» зыфиIорэм ия 4-рэ статья зэхэкIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм ехыллагъ» зыфиIорэм. А законопроектыр Къэралыгъо Советым — Хасэм изэхэсыгъо къыхэлъхъэгъэн фаеу къэзышIыщтыгъэр номерэу 83-ФЗ зытет Федеральнэ законэу IуачIэ зилэ хъуштым къэралыгъо учреждениехэм статусэу яIэр казеннэу, бюджетым епхыгъэу ыкIи автономнэу зэригъэпсыхэрэр ары. Законопроектэу Парламентым изэхэсыгъо къыхалъхъагъэм Адыгем икъэралыгъо хэбзэ органхэм яорганизациехэу Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджетимылкъу зыпIуагъахъэхэрэм, чIыпIэ зыгъэIорышIэжыным иорганхэм, джащ фэдэу зыцIэ къелогъэ органхэм япхыгъэ учреждениехэм ыкIи псауныгъэр къэухъумэгъэным иорганизациехэу общественнэ организациехэм ыкIи фондхэм зэхашагъэхэм ыкIи псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ органым ифэныкхъонигъэхэм апае агъэфедэхэрэм ямылкъу техъорэ хэбзIахыгъэмкIэ фэгъэкIотэныгъэхэр теыхыжыгъэнхэу егъэнафэ. Долэ Долэтбый къызэриIуагъэмкIэ, ащ ыпкъ кыкIэу 2009-рэ илээсым фэдэу бюджетым къыIэкIэмыхъагъэр сомэ миллион 82-м ехъуштыгъэмэ, тызыхэт илээсым ипрогнозхэм ар сомэ миллион 102,4-м нэсыштэу къагъэлабгъо. Кыблэ федеральнэ округым ыкIи Темыр-Кавказ федеральнэ округым ахэхэрэ субъектхэм аштэгъэ унашъохэмкIэ мы фэгъэкIотэныгъэр зэрэтырахыжыгъэр финансхэмкIэ министрэу Долэ Долэтбый хигъэуэфыкIыгъагъ нахъмышIэми, депутат зырызхэм нэмыкI еплъыкIэ зыдаIыгъыгъ. Къэгущылагъэхэм ащыщхэм къаIуагъэ зыгорэм ынапэ зэрэпщэфыштым пашIыфхэмкIэ фэдэу шымыт законыр пштэныр мытэрэзэу зэралыгъэрэр. Арэу щытми, зэхэсыгъом хэлэжыгъэ депутатхэм янахыбэм дыригъашти, законопроектыр пхырагъэкIыгъ. Шыпкъэ, Долэ Долэтбый къыIуагъ а зако-

Джырэблагъэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм яшъэныкхъорэ зырэ зэхэсыгъоу илагъэр ыпэрэхэм зэрэтекирэ шылагъэп. Апшээрэ хэбзэхыгъэхэ органым идепутатхэр атегушылагъэх тиреспубликэ исоциальнэ-экономикэ шылакIэ ыкIи нэмыкI лъэныкхъомкIэ зигъо дэдэу щыт Iофыгъохэм. Зытегушылагъэхэ Iофыгъохэм яхыллэгъэ унашъохэр ашIыгъэх. ЯеплъыкIэхэр зыщызэтемыфагъэхэр законопроектхэм къахэкIыгъэх нахъмышIэми, къахэзылхъэгъэ комитетхэм предложениеу къахыгъэхэм депутатхэм янахыбэм дырагъаштэхэзэ, ахэр апэрэ ыкIи ятIонэрэ еджэгъухэм ателытагъэу пхырагъэкIыгъэх, апэрэ еджэгъум телытагъэхэу, ау еджэгъуитIумкIэ аштагъэхэри къахэкIыгъэх. Депутатхэм упчIэхэр къызэратыгъэхэ ыкIи нахъ ашIогъэшIэгонэу зытегушылагъэхэ Iофыгъохэм такъыщыуцун.

ублагъэу пчэдыжым сыхъатыр 11-м нэсырэ пIалъэм а шъон лъэпкъыр ащэн фимытыштхэу законопроектым къыделгытэ.

Джащ фэдэу зэхэсыгъом хэлэжыгъэ депутатхэм Парламентым иунашъоу ашIыгъэмкIэ аухэсыгъэ Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ хэтыштхэу къагъэлэгъуагъэхэр. Аухэсыгъэ списокэм нэгъырэ тIокI хэт. Мы зэхэсыгъом шаухэсыгъэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдзынхэу кыхъащт илээсым игъэ-тхатэ шыIэнхэу щытхэм депутат-

ным ишIуагъэкIэ республикэ бюджетым къыIэкIэхэрэ фэдэхэм зэрэхэхыштыр.

Сомэ тхъапша пенсионерыр зэ- рэпсэушъуштыр?

Бэдзэр зэфыштыкIэ шыла-кIэу хэгъэгур зытехъагъэм тыгу ымыштэрэ зэхэкIыныгъабэ кыздихыгъ. Ахэм ащыщ коммунальнэ фэIо-фашIэхэм, гъомылапхъэхэм, нэмыкIыбэхэм ауасэхэм, ятарифхэм зыпкытыныгъэ зэрэхэмылтыр, илээс къэс зэрэхэхэрэр. Ау пенсиехэм нахышIум ылэныкхъокIэ ащ фэдэу псынIкIэу зэхэкIыныгъэхэр афэхъу пIон плъэкIыштэп. Адэ сьдэуштыр пенсионерыр псэуштыр къыIэкIэхэрэ тIэкIур уасэхэм ашхыжымы? Зыгорэуштыр ащ иджэуапэу плытэн плъэкIышт зигугъу къэтшIырэ зэхэсыгъом шаштэгъэ законопроектыр. Депутатхэр тегушылагъэх пенсионерыр 2011-рэ илээсым Адыгэ Республикэм зэрэщыпсэун ылээкIышт ахышэ анахъ макIэр зыфэдизыштым ехыллэгъэ законопроектым. Законопроектым тетэу депутатхэм аухэсыгъэ пенсионерыр Адыгэ Республикэм 2011-рэ илээсым зэрэщыпсэун ылээкIышт ахышэ анахъ макIэр сомэ 4194-у. Ащ рыгуа-зэхэзэ, сомэ 4194-м нахъ макIэу фэдэ кызылэкIэхэрэ пенсионерхэм Iахъедзэу хабзэм афишIыштыр зыфэдизыштыр агъэнэфэшт.

НэмыкI законхэмрэ унашъохэмрэ

Предпринимательствэм ыкIи туризм хэхъоныгъэ ягъэшIы-

гъэнымкIэ комитетым Парламентым изэхэсыгъо къыхилъхъэгъэ законопроектым, тыхэмыукхъорэмэ, предпринимательхэм бэшIагъэу къеджэштыгъэх. Мы законопроектым егъэнафэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылкъу е муниципальнэ мылкъум ахэхэрэ объектхэу предпринимательхэм бэдждэнду агъэлажэхэрэр ащэжыгъэх зыхыукIэ ахэр къэшэфыжыгъэнхэмкIэ аIызыхыгъэ предпринимательхэм нахыбэу фитыныгъэхэр зэрIэхэр. Ау джырэ нэс шылагъэп агъэлэжэрэ объектхэм шыщэу къащэфыжыштым чIыпIэу иIэр зышIокIын ымылэкIыштыр зыгъэнэфэрэ шапхъэ. Джащ фэдэу ащ уасэу иIэр тыжыгъэным пашIагъэу ищыкIагъэр зыфэдизыр. ГурыIогъуаеп осэшхо зилэ объектхэр предпринимательхэм ахышэ зэтыгъокIэ къышэфыжыным ымылэкIыныгъэу къызэрэхэкIыштыр. Джы мы законэу депутатхэм аухэсыгъэм а шпэхытIур егъэнафэ.

Урысые Федерацием щыпсэуштыр ешъоным пыщэгъащ зэрэхъугъэхэр къэбыр жъугъэм иамалхэу гупчэм шылажэхэрэм бэрэ кытIагъэлэсы. Президентэу Дмитрий Медведевми ащ ехыллэгъэ пчъагъэхэр ыгъэфедэхэу ыкIи а къыныгъом пэшIуеклогъэн фаеу зырилъытэрэ телевидениемкIэ кыIоу зэхэхыгъэ. ЗэкIэмэ анахъ гумэкIыгъоу щытыр ныбжыкIэхэри ешъоным лъэшэу пышагъэхэ зэрэхъугъэр ары. А къыныгъом пэшIуеклогъэным изы лъэбэкъоу щыт Адыгем ипарламентариехэм аштэгъэ законопроектыр. Ащ егъэнафэ этил спиртыр процент 15-м нэсэу зыхэт алкоголь продукциер зырызшэ шыкIэм тетэу IуагъэкIын залъэкIышт пIалъэр гъэкIэжыгъэнэу. Пчыхъэм сыхъатыр 22-м къышы-

хэр зышыхадзыштхэм зы мандат зилэ койхэм гъунапкъэу яIэхэр ыкIи ахэм ащыпсэухэрэ хэдзэкIо пчъагъэхэр.

Шэны зэрэхъугъэу, Къэралыгъо Думэм зышыхэллэштхэ законопроектхэу агъэхъаырыгъэхэр субъектхэм яхэбзэхыгъэхэ органхэм афагъэхыкхэ депутатхэм еплъыкIэу афырыIэхэр къыралотыкIынымхэм ыкIи Къэралыгъо Думэм лъагъэлэсыжыныхэм пашIагъэу. ТыкъызтегушыIэрэ зэхэсыгъом джащ фэдэ федеральнэ законопроектIыб шыхэпллагъэх. Анахъ тшIогъэшIэгонэу тыналэ зыте-тыдзагъэр Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием и субъектхэм якъэралыгъо хэбзэхыгъэхэ (пIыкIэ) ыкIи гъэцэкIэкIо органхэр зэхэщэгъэнхэмкIэ общэ принципхэм яхыллэгъэ» зыфиIорэм ия 18-рэ статья зэхэкIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхыгъэ» зыфиIорэр ары. Ар зылылэсырэр Урысые Федерацием и субъект иапштырэ ИэнэтIэхэхэ (Урысые Федерацием иапштырэ къэралыгъо хэбзэ гъэцэкIэкIо орган ипашэ) цIэу ыхыырэр гъэтэрэзыжыгъэныр ары. Мы законопроектыр депутатхэм игъоу альэгъугъэ.) Джащ фэдэу Урысые Федерацием и субъект ихэбзэхыгъэхэ (пIыкIэ) орган цIэу ыхыырэр гъэтэрэзыжыгъэным ехыллэгъэ федеральнэ законопроектми дырагъэштагъ. ДжырэкIэ зэрэгъэпсыгъэшттыр къэтIонэу тшIэрэп, ау зыцIэ къетIогъэ законопроектхэр заштэхэкIэ, Адыгэ Республикэм иапштырэ къэралыгъо ИэнэтIэхэхэрэ Парламентымрэ цIэу ахыхэрэр зэхэкIыныгъэхэ мэхъу.

Зэхэсыгъом нэмыкI Iофыгъохэми шахэпллагъэх, ифэшъошэ унашъохэр ашIыгъэх. Зэхэсыгъор зэрашагъэ Парламентым и Тхъаматэу Анатолий Ивановичыр ащ игуадзэу Сапый Вячеславрэ.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Зэхахьэм акъылыгъу щызэфэхъух

Тэхутэмькое районим ипо-селкэхэм, икьутыркхэм, икьуа-джэхэм зэлуклэхэр ащызэхашх. Иофэу ашлагъэхэр псэуплэхэм япашэхэм цыфхэм кьафалуатэ, ягухэлххэми кьеклолагъэхэр ацагъэгъуазэ.

Щыфхэу зэхахьэм кюхэрэм сыд гухэлъа ялэхэр? Зым псэуплэм Иофшэнэу шагъэцклагъэхэр, Иорылотэжъэу шымытэу, ышхьэккэ зэригъашлэ шлоигъу. Ятлонэрэм лъэлу е гукае горэ илэшъ, тхьаматэхэм апашхьэ кьырилхьаным ыкн ар кьы-фызэхафыным шыгугъэу зэхакхэм кьеклуалэ. Ящэнэрэр? Сыд ащ игухэлъыр? Ар шъэфеп, «сэ ахэм машлор кьахезгъэхышт, зы Иофшэн гори зэрамыгъэцкларэр кьэсложт», — джаш фэдэ гухэлхэр илэу ядэонэу, ышхьэккэ зэхахьэр зэцигъэкхонэу чыплэм еклуалэ. Ешгуагъэу, ылоштыри, зэрэзекложтыри икбоу ымышлэу зэлуклэм еклуалэхэрэри кьахэкых.

Кьутырэу Хомутовым зэхакхэу шыклоштым дао зыдныгъэу кьэклоштыри, бырсыр кьэ-зылэты зышлоигъори, куохъаум фэцагъэу языгъэлажэ зышлоигъоу кьеклолэштыри сшлэхэу сыклогъагъ. Кьысалогъэ «лы-хьужьхэм» язеклоклэ-шыклэхэр нэрылэгъу сфэхьугъэх нэужым. Апэрэ такыкхэу зэхахьэр зырагъэжыгъэм кьышыублагъэу а зигугъу кьысфашыгъэхэм куохъаушхо кьалэтыгъ, ахэм зэккэ-ми амакхэхэр лэтыгъэхэу кьыздэгущылэхэу аублагъ, кьалорэм щыщ кьыбгурылонэу шытыгъэп. Уегуцэфнэу шытыгъ нэбгырэ заулэ цыф зэхахьэр зэцагъэкхон гухэлъ ялэу мыщ кьызэрэ-клолагъэм. Ащ фэдэ зеклуаклэ сыд пае ахэм кьыхахыгъа, зэхьоклыныгъэшхоу (дэгъум ыльэны-

кьоклэ) кьутырым мы аужырэ ильэсым шыхьугъэхэр ыкн шы-хьухэрэр ягуапэба? Енэгугъэ, ямыгуапэклэ. Щыф зэхахьэр зэрэклогъэ шыклэм, ащ клэухэу фэхьугъэм сыкьытегушылэным ыпккэ кьутырым тапккэ изыте-тыгъэм, итарихъ, непэ илофхэм языхтэт гъэзетеджэхэр щызгъэгъуазэхэ сшлоигъу, нэужым псэуплэм иадминистраторэу Елена Высоцкаям докладэу кьышлыгъэм тыкынэсын.

Кьутырэу Хомутовым инэп, унэгъуи 173-рэ щэпсэу, нэбгырэ 398-рэ дэс. Бжыхьэкхоежэ кьоджэ псэуплэм хэхьэ. Чыплэ дэгъу, дахэ зыдэшысыр: тыгъэкхое-хьаплэмккэ — Пшызэ иккэй, кьыблэмккэ — Шапсыгъэ псы-убытыплэм, тыгъэ кьоклыплэмккэ — Яблоневскэм, Тemyрымккэ — Бжыхьэкхоежыым кьа-гъэгъунэ.

Кьутырым иадминистраторэу Елена Высоцкаям Иофыбэу зэшлуихырым даклоу псэуплэм итарихъ кьеугъои, зэлугъаклэ, тапккэ музееу кьыздэгущылым а материалхэм чыплэ гъэнэфагъэ щаубытышт. Архиву документхэр кьызыыхыгъэхэм ащыщ «Энциклопедический словарь по истории Кубани» зыфиорэр. Тикьутыр ехьыллэгъэ кьэбархэр гушылалэм зыхэсэгъуатэхэм лъэшэу сигопагъэ, — ело Еленэ, — кьутырэдэхэм ашлэн фае япсэуплэ итарихъ. Мы уахътэм кьутырэу Хомутовым зыдэ-шысым 1793-рэ ильэсым гъунапкхэр кьызыгъэгъунэр Александровскэ отрядыр Иутыгъ. Зы ильэс теушагъэу кьэзэкхэ ухьомккэ отрядым кьулыкхэу шызы-хьырэмэ унэхэр шашлыгъэх, ащ Величковскэ псэуплэккэ еджэгъагъэх. 1853-рэ ильэсым ар Хомутов шытыплэккэ зблахьужьыгъ (генералэу, Дон дзэм

иатаманэу Г. М. Хомутовым лъы-тэныгъэу фашы-рэм ыпккэ кьы-кыклэ). Арышъ, кьутырым ныб-жышхо ил, кьэбарыби пыл. Псыхьоу Пшызэ Хомутовым дэжэ зэпырыкыплэ илагъ. Бзын-кбо заоу 1796-рэ ильэсым ибэ-дзэогъу мазэ шылагъэм бжэды-гъухэм императрицэу Ятлонэрэ Екаторинэ кьыхахыгъэгъэ топхэр Хомутов зэпырыкыплэмккэ кьы-зэпырашыгъагъэх.

Администраторым зигугъу кьышлыгъэ хьугъэ-шлагъэхэм кьутырэдэхэр ащыгъозагъэхэп, арыти лъэшэу ахэр ашлогъэшлэ-гъоныгъэх, упчлабэ кьатыгъ.

— Совет хабзэм иильэсхэм Хомутовым кьутыр зэтэгъэпсы-хьагъэу шытыгъ, — игушылэ пи-дзэжыгъ Еленэ. — Адыгэ хэтэ-рыклэжэ совхозым иотделение мыщ шылагъ, Иофшанлэр хьои-гъэ, отделением иконторэ, клубыр, унэ дэгъухэр дэтыгъэх, трактор бригади ялагъ. Зэхьоклыны-гъэм иильэсхэм кьутырым илофхэр дэи хьугъагъэх, абгынэжы-гъэ кьутыркхэм ахалыгъэштыгъэ. Джы тилофхэр нахэ зыпкэ еуцожых, нахьышлэм тыфэккэ.

Бэшлагъэ нэжэ-лужьхэм лъэлу зялэр кьутырым тхьэлъэлуплэ Унэ дашыхьэмэ ашлоигъоу. Джырэккэ ащ ишлын пэлухашт ахьшэр икбоу шылэгон, ау кьагъотышт, ялэлу афагъэцкложт, тхьэлъэ-луплэ Унэм ыльапсэ агъэты-лыгъ, псэолапхьэхэм якъэщэ-фын ыуж ихьагъэх.

Кьутырым иеджаплэ зычлэты-гъэ унэм изытет уигъэрэзэнэу шытыгъэп. Непэрэ мафэм кьа-гъэуцурэ пшъэрылхьэм, уна-шхьохэм адиштэн ыльэкхынэу амалхэр илагъэп. А зэпстэумэ кьапкырыкылыи ублэплэ еджа-плэ псэуплэм дагъэуцагъ. Унэр дахэ, зылыгъэх, едженым фыте-гъэпсыхьагъ. Мыщ админи-страторым икабинети хэт. Еджэ-паклэм кьыгъэгъунэрэ чыплэр зэрагъэзэфагъ, дахэу кьашлы-

хьагъ, шагу кюцым мыжэо упсыгъэхэр далъхьагъэх. Еджа-плэм зэлуклэхэр, нэмыкк Иофтхьа-бзэхэр щызэхашх.

Уахътэу тызыхэтым чыгум илоф зэрэшытым, кьырыклорэм ташыгъуаз: ар ащэ, ащэфы, ахьожьы, бэджэндэу аты, клэккэу кьэплон хьумэ, чыгур зэтыра-хы — лъаплэ хьугъэ. Хьызмэт-шанлэу шытыгъэмэ чыгу залэ зымылэжхэр ахэт. Бжыхьэкхое-жэ кьоджэ псэуплэри ахэм афэд, аужыпкхэрэм хьуплэ илэ-жэп. Ащ хэхьэрэ Хомутовми чыгум ыльэныккэ илоф дэи. Мыщ кьэхалъэу дэтым чыгоу ылыгъыр маккэ. Тапккэ нэмыкк чыплэмэ ащыфыкьуа-гъэмэ ащышхэр мы кьэхалъэм шагъэтыллыштыгъэх. Ар джы зэлагъэу. Кьутыр администраторымрэ Бжыхьэкхоежэ псэуплэм ипашэрэ мы Иофым ыуж ихьэхэи чыгу гектар фэдиз кьэ-халъэм кьыхагъэхьуагъ, кьашлы-хьагъ, шыкклагъэ тхылхэр агъэ-хьазырыгъэх.

Кьутырэдэхэм языгъэпсэфы-гъо уахътэ зэрифэшъуашэу зэхэ-щэгъэным, спортым изыкыгъэ-лэтын, ныбжыккэхэм яплун чы-плэ администрацием мэхьанэ-шхо ареты. Гъэлсэфыплэ чыплэу кьыхахьыгъэр Пшызэ лужьоккэ гъэзагъэ. Футбол ыкн баскет-бол зыщешлэштхэр агъэнэфагъ, кьэлэпчъэ пкъэухэр хагъэчъы-хьагъэх, лэмэ-псымэу яшыккэ-гъэштхэр ащэфыгъэх. Ккэлэ-цыккэу площадкэхэр, пхьэнтлэ-ккэухэр агъэуцугъэх. Урамхэр кьэгъэнэфыгъэнхэм пае пкъэу 26-мэ электрическэ остыгъэхэр апалыгъэх, жьы хьугъэ чыгхэр раупкыгъэх.

— Подстанциеу Лениным иурам тетгыгъэр жьы зэрэхьугъэм кьыхэккыккэ клочладжэ хьугъа-гъэ, — идоклад лъэгъэккыуатэ Еленэ. — Гъэрэкло ккэу псыккы-члэщылэ дгъэуцугъэ, насос лъэш тедгъэуцагъ. Псырыккыплэр зэрэ-штытэу зблэтхьугъ, ащ иккы-хьагъэр зэккэ зэхэбгъэхьожьымэ метрэ 5240-рэ. Псырыккыплэр

зышлыгъэр Кавардан Василий зипэшэ фирмэу «Зенит» зыфи-лорэр ары.

Псынккэу ашлыгъэгъэ пхьэм-бгъу унэжыыр Иутхыжыгъ, Хэ-гъэгъу ззошхом иветеранэу ащ члэсыгъэ Е. Литиеновыр еджаплэ зычлэтыгъэм щыпсэунэу унэ фыхэтхи еттыгъ.

Бжыхьэкхоежэ кьоджэ псэуплэм ипашэу Хьатитэ Аскэр зэ-луклэм кьызышэгущыплэм зэрэ-хигъэунэфыкыгъэмккэ, Елена Высоцкаяр ыккыуачлэ хэлъэу, еугъоу, хьалэлэу мэлэжъэ. Непэ ащ шъуедэоным ычлыплэккэ шьуделэныр кьышъутефэ. Адыгэ-мэ ало: «Бырсыр зыдэшыплэм Ио-фыр шыккэлырэп». Арышъ, сыд фэдэрэ Иофи куохъау хэмытэу рэхьатэу зэхэтфын фае. Анахь кьэбырысырыгъэр ыпккэ адми-нистраторэу Иутыгъэ Никитин Александр ары. Илэнаплэ Иутыфэ, шъори шъошлэ, зы Иоф гори ащ зэшлуихыгъэп. Зы куп зыкьуи-шэн ыгу хэлъыгъ, ар кьызыдэ-мыхьум, шьолъэгъу, зэлуклэр амыухызэ члэккыжыгъ.

Иофшэным иветеранэу Тыр-коо Ибрахимэ нэужым кьызе-гушыплэм хигъэунэфыкыгъ кьу-тырым зыкьызырилэтыжыкырэ, хэхьонегъэшхо зэришлырэр, зэ-тегъэпсыхьагъэ зэрэхьурэр. Ахэр зышлуагъэхэр кьутырым иадми-нистраторэу Высоцкая Елена, Бжыхьэкхоежэ кьоджэ псэуплэм ипашэу Хьатитэ Аскэр, общест-веннэ Советыр арых. Тлэ зэккэ-дзагъэу тыздэпсэумэ тилофхэр нахэ клэккыштых, тикьутыр дахэ хьушт.

Зэлуклэр зышылэгъэ мафэм цыфыбэ кьышыгушылагъ. Чы-плэ администрацием ипашэ цыфхэм гуетныгъэ кьахиль-хьагъ, кьутырым изтегъэпсы-хьан ялахьышлу хашыхьанэу зэ-даштагъ. Зыгъэгумэккырэ Иофы-гъохэми ягугъу кьышлыгъ. Бжы-хьэкхоежыымрэ Хомутовымрэ километриллэ азыфагу илэ, ау гъогу илэп. Зэхэхьанхэ хьумэ псэуплэмэ адэс цыфхэр кын хэтых, километрэ 15 фэдиз зы-ккыхьэгъэ гъогур кьафэ. Кьуты-рым клуби тхылэеджаплэ дэтхэп, цыфхэм Иоф зышашлэн чыплэ шылэп.

ХЪУШТ Шэбан.

Лэжыгъабэ Гуамыхыжыгъэу губгъом илэ, апхъын фаем хагъэккыгъэри маккэ

Адыгэ Республикэм мэкъу-мэ-щымккэ и Министерствэ кьыты-хэрэм кьызэрагъэлыагъорэмккэ, гъэтхэсэ зэфэшхьафхэм ащыш-хэу республикэм игубгъо Гуа-мышыжыгъэу непэ илъыр мак-ккэп. Тштэн зинахьыбэ респуб-ликэм кьышагъэккырэ тыгъэгъа-зэр. А осэ дэгъу зилэ культурэр мыгъэ гектар мин 68,5-м ехьум кьацагъэккыгъ. Ащ шыщэу непэ ехьуллэу аугъоижыгъэр гектар мин 59,6-м тлэккэ ехьу. Зы гек-тарым гурытымккэ центнер 15 кьырахы, пстэумккэ тыгъэгъэзэ тонн мин 90-рэ кьахыжыгъ. Тыгъэгъазэм илухыжын рес-публикэм апэу шызыухыгъэхэр Кошхьэблэ районим ичыгулэжъ-хэр арых. Ахэм кьагъэккыгъэ гектар мин 11-м ехьум тонн мин 14 фэдиз хьазыр кьырахыгъ. Тыгъэгъэзэ гектар пчъагъэу Гуа-мышыжыгъэу адрэ районхэм кьафэнагъэр: Джаджэр — гек-тар мини 3,3-м фэдиз, Мые-кьуапэр — гектар мини 2,3-м ехьу, Красногвардейскэр — гектар 1,3-м фэдиз, Шэуджэ-ныр — гектар 869-рэ, Тэхьутэ-мыкьуаер — гектар 664-рэ, Теуцожьыр — гектар 489-рэ,

кьалэу Мыекьуапэ кьепхыгъэ-хэр — гектар мин 1,1-м ехьу.

Тыгъэгъазэм ыуж зилухыжы-гъо анахь блэккыгъэхэр соер, пынджыр, шъоушыгъу зыхашы-ккырэ чыплыыр арых. Сое гектар мини 7,4-м фэдиз хьазыр мыгъэ республикэм кьышагъэккыгъэр, ащ шыщэу аугъоижыгъэр гек-тар мини 9-м кьехьу. Соеу Гуахыжыгъэм гектар тельтытэ гурытымккэ республикэм кьы-шырагъэтыгъэр центнери 10,1-рэ, пстэумккэ кьахыжыгъэр тонн мини 5 фэдиз. Пынджэу Гуахыжыгъэу ялагъэр гектар ми-ни 4,1-м фэдиз хьазыр, гектар 1097-рэ джыри аугъоижыгъын фае. Тэхьутэмькое районэу пынджыр анахьыбэу кьызыца-гъэккыгъэм — гектар 2391-рэ, ащ илухыжын шаухыгъ. Ау Красногвардейскэ ыкн Шэуджэн районхэм ар кьаплотлэн плэккыштэп. Пындж гектар 1310-у Красногвардейскэ райо-ным кьышагъэккыгъэм шыщэу аугъоижыгъэр гектар 602-рэ нылэп. Шэуджэн районми гектар 389-у пынджым рагъэубытыгъэм шыщэу зилухыжыгъо ифагъэ-хэр гектар 20-р ары.

Лэжыгъэм пэлухашт натрыф гектар мини 7,2-м фэдиз хьазыр республикэм игубгъохэм ары-лыгъ. Ащ шыщэу Гуамыхы-жыгъэр гектар мини 2-м ехьу.

Гъэтхасэхэм ялухыжынккэ Иофхэм языхтэт уигъэрэзэнэу зэрэшытыгъэр гъэнэфагъэ. Ащи нахэ гумэккыгъо чыплэ зырыфа-гъэхэр бжыхьэсэ зэфэшхьаф-хэм япхьын фэгъэзагъэхэр. Лэ-жыгъэм пэлухашт коцымрэ хьэмрэ мыбжыхьэ зыщапхьын-хэу агъэнэфагъэр гектар мин 87,5-рэ. Гъэрэкло бжыхьэ ащ фэ-дэ лэжыгъэхэм арагъэубыты-гъагъэм ар гектар 80 нылэп кьы-зэрэшыклэрэр. Ау 2009-рэ ильэ-сым ибжыхьэ пхьэныр зэрэзэхэ-щэгъагъэмрэ тызыхэт бжыхьэм шапхыгъэмрэ бэккэ зэпэчы-жъэх. Республикэм коцэу ыкн хьэу шапхыгъэр гектар мин 42-м тфэдиз, ар зэккэ апхьын фаем ипроцент 37-рэ. Районхэм ащ фэдэ лэжыгъэхэу ащапхьын фаехэу агъэнэфагъэхэр непэ ехьуллэу гъэцклагъэ зэрэхьугъэ-жэ процент пчъагъэу: Теуцо-жьыр — 48-рэ, Красногвар-дейскэр — 62-рэ, Джаджэр — 57-рэ, Шэуджэныр — 48-рэ,

Кошхьаблэр — 40, Мыекьуапэр — 22-рэ, кьалэу Мыекьуапэ кьепхыгъэхэр — 32-рэ, Тэхьу-тэмыкьуаер — 16. Агъэнэфагъэм шыщэу хьэу апхыгъэр гектар мин 1,8-ккэ нахэ макк. Коц гек-тар мин 75,4-у апхьын фаем хагъэккыгъэр гектар мин 31-м тлэккэу кьехьу нылэп, е нэмыккэу кьэплон хьумэ, процент 41-рэ. Гъэрэкло бжыхьэ джы тызыхэт уахътэм фэдэм ехьуллэу респуб-ликэм коцэу шапхыгъагъэр гек-тар мин 75-м кьехьуштыгъ. Хьэм осэ маккэ зэрилэм кьыхэккэу мы-бжыхьэ апхьынэу агъэнэфэгъа-гъэр тапэрэ ильэсхэм апхышты-гъэм нахэ макк. Ащ фэшл кы-мафэр изыхышт рапсыр нахьы-бэу ашлагъ, ащ гектар мини 8-м фэдиз хьазыр рагъэубыты-нэу рахъухьэгъагъэмэ, а пчъа-гъэр гектар мини 10-м кьыра-гъэхьугъ.

Гъэтхасэхэм ялухыжынккэ ыкн бжыхьасэхэм япхьынккэ Иофхэм языхтэт ыгъэгумэккыхэу Адыгэ Республикэм иминист-рэхэм я Кабинет бэмышлэу илэ-гъэ зэхэсыгъом шытегушыла-гъэх. Адыгейм мэкъу-мэщымккэ иминистрэу Юрий Петровым

ащ кьызэрэшилуагъэмккэ, сме-ни 2 — 3-у Иоф ашлэным чы-гулэжхэр фаулэшых, комплек-схэу мафи энци мэкъумэщ хьыз-мэтым фэгъэзагъэхэр зыцагъэ-шхэштхэр зэхашэнхэу рахъухьэ, гъэтхасэхэм ялухыжынырэ бжы-хьасэхэм япхьынырэ афэгъэзэ-гъэштхэм яшыккыгъэ пстэур алэ-ккэгъэхьэгъэным фэгъэхьыгъэ амалхэр зэрахьэх. Техникэу губ-гъом зэрэшилэжъэштхэу ящы-клагъэм фэдиз а Иофшэнхэр зэ-шлэзыхыштхэм алэккэлы, фэгъэ-ккэтыныгъэ хэлъэу дизелэ гъэ-стынышхэу яшыккыгъэштхэр кьа-ратыгъ, мэкъумэщышлэхэм зэккэ атефэхэрэ субсидиэхэри алэкла-гъэхьагъэх.

Красногвардейскэ ыкн Теу-цожэ районхэм мэкъу-мэщымккэ ягъэлорышланлэхэм япашэхэу Владимир Сергиенкэм ыкн Пшыдатэко Сулейман кьызэра-луагъэмккэ, гъэтхасэхэм ялухы-жыны бжыхьасэхэм япхьыны ячыгулэжъхэр афэхьазыркхэу охьтэ ошлоу кьыхэккыштхэм яжэх. Оцхьыр бэрэ кьызэрешы-рэр губгъом ихьанхэмккэ пэры-охьу кьафэмыхьумэ, ятехникэ-ккэ, ягъэстыныпхьэккэ, ячылап-хьэккэ, ячыгъэшлуккэ бжыхьа-сэхэм япхьын фэхьазырых.

*ЛЛЭХЪУСЭЖЭ
Хьадэсэрэтыбый.*

1955 — 1957-рз ильэсхэм Краснодар дэт апшээрэ еджапшэу Кіэлэгъаджэхэр зыгъэхъа-зырыштыгъэм ифизикэ-хысап факультет къаухи Тэхутэмыкское районым къагъэзжыгъагъ ныбжьыкІэхэу, шІэныгъэ куу зилэхэу, Іеплэсэныгъэ ин зыхэлъыгъэхэу Дыдэр Гъэзэлит, Пэрэныкьо Къадыр, Ацумыжъ Мыхъутар, Гъыш Инвер, Мышгъэ Долэтмыз алоу. Мыхэр зэкІэ сэнэхъатэу агъотыгъэм фэзыщэгъэхэр Тэхутэмыкское еджапшэм изавучыгъэу, физикэмрэ хысапымрэкІэ ильэсыбэрэ езыгъэджагъэхэу Мэщфэшлу ЕкьутэкІ ары.

Іоф ашІэнэу районым къызэкложьхэм, мыхэм лъэшэу тыгу къалэтыгъ, тыкъагъэбаигъ, тыкъагъэгъушхуагъ. ШІукІэ зэрэдгъэфедэштхэм иамалхэр тэри зетхъагъэх. Еджапшэм Іоф ащадгъэшлагъ, гъэсэныгъэмкІэ районым игъэлорышлани шыдгъэлэжъагъэх.

Мы тхыгъэм сыкъызшыте-гушыІэмэ сшІоигъор Мышгъэ Долэтмыз ары. Ар 1955-рз ильэсым ишышхъэлэу мазэ ІофшІэныр ригъэжъэнэу Тэхутэмыкское еджапшэм зычІэхъэм ынэгъу къыкІэуцожьыгъ ащ зэрэщеджэгъэр. Я 5-рз классым исыгъ Кіэлэгъаджэ сэнэхъагыр шІу зельэгъум. Ащ къыщегъэжъагъэу Іеплэдэлэл фимышІэу егъэджакІо зэрэхуштым фэбэнагъ. ЩІэгъэ ин уилэныр, сабийхэр шІу плъэгъуныр, цыфыгъэадыгагъэр пхэлъыныр, егъэджэным иІеплэсэныгъэ, икьудайныгъэ шІлэнхэр пшъэрылшъхъаІэу КіэлэгъаджэмкІэ зэрэщитхэр къыгурылоштыгъ.

Долэтмыз къуаджэу къызышыхъуыгъэу зышанІугъэр ильэплагъ. ЩІэгъэ шІоу къехъула-гъэу, шІоу ышлагъэу, къыдэху-гъэ шыІэмэ, къоджэдэхэм шІушлагъэкІэ афилъэгъуштыгъ. Дэхэу зэрэпсэурэр, зэрэлажъэрэр къыкІагъэтхъыгъэ, «Афэрым, Долэтмыз, укъэхъумэ лы ухъун!» къезыуагъэхэр шыгъушпагъэхэп. «Ухъуко, Долэтмыз, тэрэзу узекІорэп» къезыуагъэхэми афэрэзагъ. Къыралорэм ыналэ тетызэ шэн-шэпхъэ хэбзэ гъэнэфагъэу ильэпкъ хэлъхэр ыгъэцакІэу зэресагъэм ахэр лъапсэ фэхъуыгъэу ылытэгъуштыгъ.

Сыдигъэуи щІэгъэшхо илагъ, зэфагъэ, цыфхэр зэкІэ изэфэдагъ, ильэплагъ, зи шыхъэгъуи, пыdzi ышыгъэп. Унагъоу, ллакьоу, лъэпкъэу зышышым, къэралыгъоу зэрысым хьалэлэу афэлэжъэн, къыгъэгъунэн, нахъыжъхэр ыгъэлэпІэн, бзылфыгъэхэм, сабийхэм гукІэгъушхо афишын ылыэкІыгъ. Мыш фэдэ шэнхэр зэрэхэлъыным, зэригъэцкІэным ар ренэу ыуж итыгъ.

Уахътэу иІэр чІэнагъэ фимышІэу ыгъэфедэзэ, апшээрэ еджапшэм шІэныгъэ дэгъу физикэмкІэ, хысапымкІэ, педагогикэмкІэ, психологиэмкІэ къычІыхыгъ.

Къыгъэшлагъэм непэ ышІэн фаер неущрэ Іоф ышІэу къыхэкІыгъэп. Апшээрэ еджапшэр къыуухы зэхъум езыгъэджэрэ профессорхэм ашыщ къырилогъагъ еджэныр джыри лыигъэкІотэнэу, нахъ шІэныгъэ ин зэригъэгъотыным пае аспирантурэм чІэхъанэу. Янэ ыныбжъ хэкІотэгъагъ. Ышыпхъу цыкІугъэ. Ахэм ыгу лъэшэу афэгъуштыгъэ. ШыІэныгъэм игъогу зэрэтеуцагъэр, цыфмэ шІу афишІэнэу амал псэури иІэу зэрэ-

хъугъэр Долэтмызэ игопагъ. «Сшыпхъуи а гъогуи теуцоным пае ІэпыІэгъу сыфэхъун фае, сянэ щІэгъэкІэ псэукІэ тэрэз иІэу, гупсэфэу ыгъэшІэщтыр ыгъэшІэныр сэ сипшээрылъ. Ар апэрэ чІыфэшхоу стелъымэ ащыщ. Чыфэр къызтебгъанэ хъухэштэп», — ылоштыгъ ащ.

Икьуаджэу шІу дэдэ ылыгъу-рэм Іоф шІлэнэу Долэтмызэ къызэгъэкложьым гушІуагъэ. Ар егъашІэм зыфэбанэщтыгъэр къоджэдэхэр шыІэкІэшлу яІэу, зэдырагъаштэу, зэделэжъхэу, зэфэрэзэхэу, ящыІакІэ зыкъырагъэлэтэу шыІэнхэр ары. Ащ пае

къызэрэзыІэклагъэхъаштым лъы-хъуштыгъэх.

Еджапшэм щеджэрэ псэуэмэ цыфыгъэ-адыгагъэ зэрахъаныр, ар аль шыщ хъуныр шІэныгъэ яІэным къышымыкІэу алъытэгъуштыгъ. Мэхъанэшхо ратыштыгъэ адыгабзэр ашІэным, адыгэмэ къакІугъэ гъогу, ахэм ахэ-лъыгъэ шэн-шапхъэхэр агъэлэ-плэнхэм. Еджапшэм яІэшхъэ-тетхэм класс пэпчъ, класситІу-щы зэхагъэтІысхэмэ, адыгэмэ яшэнхэр, яхабзэхэр къафалугъэхэу хъуштыгъ. Цыф пэрытхэу, шысэтехыплэхэу районым исхэр къырагъэблагъэщтыгъэх.

Мышгъэ Долэтмызи, зэкІэ Іоф

силогъагъ я 8 — 10-рз классхэм ащеджэхэрэр хигъэлажъэхэ зэрэшІоигъор. А Іофыр парти-ем ирайком иІофышІэ шъхъа-Іэхэу ЛыІужыу Марыетрэ Ты-гъужъ Нурыетрэ къыфагъэцкІэ-гъагъ. КъызэрэраІуагъэм тетэу нэбгырэ 30 игъусэу культурэм и Унэ къакІохи, пчыхъзэхъахэм хэлэжъагъэх, упчІэхэр къатыгъэх, ащыщхэм цыфыгъэ-адыгагъэр къызэрагурылорэр къаІуагъ.

Културэм и Унэ шыІэгъэ пчыхъзэхъахэм хэлэжъагъэхэр пэрытныгъэр зэрахъэу, яакъыл нахъ тефэу къэгъушылагъэх. ЗэкІэми цыфыгъэ, адыгагъэ зэ-рахъанэу зэдаштагъ.

Еджапшэм янэ-ятэхэмрэ Кіэлэгъаджэхэмрэ зэрэшІэ-хэу, зэгурылохэу, зэдырагъаштэу, аІэ зэкІэдагъэу егъэджэным, плуныгъэм яІофхэр зэшІуахы-штыгъэ. Ахэм адакІоу Долэт-мызэ еджапшэм имылыку зэрэ-хигъэхъоштым зэпыу имыІэу ыналэ тетыгъ. Еджапшэм ящы-кІэгъэ мебелир, зытетхэштхэ пхъэмбгъухэр, нэрылэгъу Іэ-пыІэгъухэр ильэс къэс аригъэ-гъотыштыгъ.

ТхыІэу еджапшэм ибиблио-текэ иІэм ипчъагъэ бэу хигъэ-хъуагъ. Ахэм КіэлэцІыкІухэр зэ-ряджэхэрэм шыгъозэ зэпытыгъ, тхыІэмэ яджагъэхэм язІукІэ-мэ ахэлажъэщтыгъ. Еджапшэм спортзал илагъэп. Ар рашІынэу ахъщэ къызэрэфамытІупшы-штыр къызыралом, совхозым, къуаджэм дэт ІофшІапшэм яІэшхъэтетхэр къыздигъэІэ-пыІэхи, залыр еджапшэм иунэ къыпаригъэшІыхъагъ.

Еджапшэм яеджэкІэ-псэукІэ зыкъыригъэІэтыгъ, шІэныгъэ куухэр аІэклигъэхъагъэх, плуны-гъэ тэрэз аригъэгъотыгъ. Еджа-пшэр къэзыухыгъабэхэр Іофы-шІэ цІэрыІо хъугъэхэу гъэхъэ-гъэшІухэр ашІыхэзэ мэлэжъэх. Іоф дэзышлагъэхэм шІукІэ агу къэкІыжы.

Гъэсэныгъэм игъэлорышлани Тэхутэмыкское районым шІыІэм ІэшхъэтеткІэ зыфа-шІым Долэтмызэ иІофшІакІэ, гъэхъагъэу ышыгъэхэр дэгъу дэ-дэу ащ ешІэхэти, дэлэжъэнэу къыригъэблэгъагъ. Ащи ильэ-сыбэрэ хьалэлэу шыІэжъагъ.

Зэшхъэгъуэхэм унэгъо дахэ ашІагъ. Ясабийхэр, ахэм яса-бынижъхэм уащымыукІытыхъэ-жыныу дэгъоу аІугъэх, шъхъэ-кІэфагъэ ахэлъ, зафэх, дэгъоу мэ-лажъэх. ЗэкІэми апшээрэ шІэ-ныгъэ яІ, Кіэлэгъаджэх, эконо-мистых.

Адыгеим гъэсэныгъэм зы-къыщегъэІэтыгъэным зилахы-шІу хэзышІыхъагъэхэу нэбгырэ заулэ а ильэсым тызІукІэгъагъ. Ахэм аІэхэр ралэ зэпытынэу атефэ. Ащ пае урамхэм, еджа-пшэм, библиотекэхэм аІэхэр афаусыхэмэ, Іоф зышашІэгъэ чІыпІэхэм ясурэтхэр гъэины-гъэхэу ачІэхэмэ, тхыгъэхэр афа-шІыхэмэ тэрэзу сэ сэлъытэ.

Мышгъэ Долэтмызэ къызы-хъуыгъэ, зышыІэжъэгъэ, зыщы-псэугъэ чылэм иурамэу иунэ зытетым ащ ышІэ фаусынэу гъэ-сэныгъэм иІофышІэхэми, чылэ-дэхэми тефэкІэ алытагъ.

ШІЭО Рэщыд.

Урысыем гъэсэныгъэмкІэ иотличник, Адыгеим гъэ-сэныгъэмкІэ изаслуженно ІофышІ.

Сурэтым итыр: Мышгъэ До-лэтмыз Къамболэт ыкъор, (1984-рз ильэс).

ШІэныгъэ куу, плуныгъэ тэрэз сабийхэм аригъэгъотыгъ

къоджэдэхэр зыщызІукІэхэрэм, ныбжьыкІэхэм янэ-ятэхэр зыщызэрэугъойхэрэм, Іо-фыгъохэу зэшІохыгъэн фаехэм къаегушыІэщтыгъэ.

Гупсэф имыІэу, зэпымыоу Іоф зыдишІэщтыгъэр ригъаджэхэрэм шІэныгъэ куу яІэу зэрэ-хъуштыгъэр ары. Опытхэр, задачэ-хэр, примерхэр икьун фэдиэу аригъэшІэщтыгъ. ІофшІапшэу ахэр зышагъэфедэрэм ышэхэти къаригъэлэгуштыгъ.

Мышгъэм иІофшІэгъухэр, ригъаджэхэрэр иІофшІакІэ ехъуапсэщтыгъэх. ШІэныгъэ куу, шІэныгъэ пытэ уилэныр, Іеплэ-сэныгъэ ин пхэлъыныр еджа-пшэм иІофышІэхэм анахъ шэп-хъэ лъагъэу алытэгъуштыгъ, яІо-фшІакІэ ащ рагъапшэщтыгъ. Еджапшэм иІофышІэхэр яІэ-шъхъэтетыштыр хадзынэу зы-зэрэугъойхэм, хэнагъэ фэмы-хъоу зэкІэми зыцІэ къыралугъэр Долэтмыз арыгъэ. Ахэм ашІэщтыгъэ зэфагъэ хэлъэу, ышІэн фаер икьоу ыгъэцакІэзэ ащ къызэрихъыштыр.

ІэшхъэтеткІэу хадзыгъэм, ащ игуадзэхэм, КіэлэеджакІо-хэм, ахэм янэ-ятэхэм Іоф шъхъа-Іэу зыфалэгъужыштыгъэр ныбжьыкІэмэ яегъэджэн-плу-ныгъэ плэпъэ кІэкІыкІэ зыкъы-рагъэлэтыныр ары. Ащ къыхэкІэу анахъэу анаІэ зытетыгъэр класс пэпчъ ащеджэрэмэ шІэ-ныгъэ гъэнэфагъэу агъотын фаер аІэкІэлъмэ, ащ икуугъэ, ибаи-ныгъэ агъэфедэн алъэкІынэу шытмэ ары. АушлэкІуштыгъэх акІун фэе темэхэр, акІугъэхэр, сыхъат пчъагъэу тырагъэкІодэн фэягъэр, еджапшэм зэряупчы-гъэхэм япчъагъэ, къахыштыгъэ оцекэхэр.

Ежъ Долэтмызэ игуадзэхэ-ми, классмэ яІэшхъэтетхэми еджапшэм ятетрадъхэр, яднев-никхэр, журналхэр плэпъэ гъэ-

нэфагъэ иІэу аушлэкІуштыгъэх. Темэу акІугъэхэмкІэ ІофшІэ-нэу ашІыгъэ пчъагъэр, нэры-лъэгъу ІэпыІэгъухэу ашІыгъэхэр зэрагъашІэщтыгъэх, аушлэкІу-штыгъэх. Ащ фэдэ ушлэкІунхэр зашІыхэкІэ Кіэлэгъаджэхэр аугъойхэти джыри шІэгъэн фа-ехэр хагъэунэфыкІыштыгъэх. КіэлэеджакІохэми, ахэм янэ-ятэ-хэми япшъэрылхэм нэІуасэ афашІыштыгъэх, ахэр зэрагъэ-цкІэн фаехэр агурагъалошты-гъэх.

Еджапшэм иКіэлэгъаджэхэр курсхэм къалэхэу Мыекъуапэ, Краснодар агъакІохэти, плэпъэ гъэнэфагъэ иІэу рагъаджэщты-гъэх. ІофышІэ пэрытхэу гъэхъэ-гъэ инхэр зышІыгъэмэ ятхыІ-хэр, тхыгъэу журналхэм, гъэзет-хэм къарыхъагъэхэр зэрагъа-шІэщтыгъэх, агъэфедэщтыгъэх. Ахэм зэрэугъойхэти атегушыІэ-щтыгъэх, ежъхэми хэхъоныгъэ-хэр фашІыжъхэти рылажъэ-щтыгъэх.

Районым ит еджапшэмэ яІэ-шъхъэтетхэу Іеплэсэныгъэрэ къулайныгъэрэ зыІэкІэлъхэу, бэрэ Іоф зышІагъэхэу Шъхъэлэ-хъо Дарихъан, Шагудж Аюбэ, Ефим Духновым, Шъхъэлэхъо Чэрым, Алексей Черниковым, Яков Субботиным, Хъатх Къэн-даур, Иван Новиковым, Иван Денисенкэм, БжъэшІо Исма-хыл, Цуекъо Хысэ, Хэшх Ас-кэр, НапшІэкъо Ахъмэд, Нэмы-тІэкъо Шамил, Къэбэртэе Ас-ланчэрыи ыкІи ахэм анэмыкІ ІофышІэ пэрытхэм ялэжъа-кІэ зэхэугуфыкІыгъэу зэрагъашІэ-щтыгъ, ежъхэри ягъэхъагъэ-хэмкІэ адэгъуащэщтыгъэх.

Еджапшэр къэзыухыхэрэм ежъхэми зыдашІэжъэу, зыщы-мыукІытыхъыхэу, шІэныгъэ дэгъу зэряІэр къагурылоштыгъ. Ахэр чІыпІэ совхозым ильэси-тІо Іоф шашІэти, сэнэхъат дэгъу

дэзышлагъэхэми ашІэщтыгъэ ныбжьыкІэхэр тэрэзу плугъэн-хэмкІэ ІофшІэнхэу кІуачІэкІэ зэшІопхыштыгъэх мэхъанэшхо зэ-ряІэр, ахэм япсауныгъэ зэригъэ-пытэрэр, яакъыл зэрэхигъахъо-рэр, мыхъун ышІэнэу ыгу къы-зэрэримыгъахъэрэр, ашІэщтым-кІэ нахъ яцыхъэ зытелъыжъэу фэдэ къызэрафахъырэр.

Янэ-ятэмэ къызэрарагъэлэ-гъуыгъэм тетэу яхатэмэ ащылэ-жъэнхэ, былымэмэ яфІо-фашІэ-хэр зэшІуахынхэ, яІэгъу, яурам аукъэбзын алъэкІыштыгъэ.

Еджапшэм чІыгу Іахъ гъэнэфа-гъэу иІэм ушэтынхэр шашІын, лэжыгъэхэр, къэгъагъэхэр, пхъэ-шъхъэ-мышъхъэ чыгъхэр къызэ-рэгъэкІыштым шыпылтыгъэх. Еджапшэм совхозэу «При-кубанскэм» чІыгу гектар 50 къалахыгъэу ильэс къэс алэжъы-штыгъ. Ежъ-ежъырэу чІыгур ажъоштыгъ, аулэшъоуштыгъ, рауыштыгъ, къышагъэкІыгъэр Іуахыжыштыгъ. Дэгъоу дэла-жъэщтыгъэх. ЗытІо-зыщэ апкІэ-щтыгъэ, натрыфым гуакІэхэр гуачыштыгъ ыкІи лэжыгъэ бэ-гъуагъэ къахыжыштыгъ. Ащ къыхэкІыкІэ ильэс къэс мэкъу-мэщым гъэхъэгъэшхоу шашІы-хэрэр къызшагъэлъагъоу Моск-ва дэт унэм кІоштыгъэх.

Шуныгъэм ехыІлэгъэ Іофы-гъоу районым шызэхашэхэрэмэ амал зыщІІэм блимыгъэкІэу еджапшэр Долэтмызэ ахигъэ-лажъэщтыгъэх. АдыгагъэмкІэ шызэнэкьокьунхэу пчыхъзэхэ-хъэ културэм и Унэу Тэхутэ-мыкъуае дэтым шызэхашэгъагъ. Ащ къэкІонхэу ыкІи хигъэлэ-жъэнхэу шытыгъэх шІэныгъэ-лэжъхэу Аульэ Пшымафэ, Мэ-рэткъо Мухътар, усакохэу Жэ-нэ Кырымызэ, Лъэустэн Юсыф. Сэ ащ пэублэ гушыІэхэр къызэ-рэщышІыштыр зызэхехым, Долэтмызэ садэжъ къакІуи къы-

**ХЪУШТ Шэбан,
«Адыг макъэм»
исобкор.**

ЕджапIэм, еджаклохэм, кIэлэ-егъаджэхэм яхьылаагъэу гумэ-кIыгъо, аужым, тхьаусыхъ макъэхэр къахэщэу цыфхэм мы лъэ-хьаным бэдэд алоу зэхэпхыщтыр. Ащ тетэу зыкIэхурэм лъапсэ иI: Совет хабзэм илэхъан агъэфедэщтыгъэ плуныгъэ амалхэр шы-лэжхэп тэ тилэхъан. Демократи-цIэ (ащ къикIырэри икIоу амы-шIэу) зыфэзыусыжыгъэ пIцIы-усхэмрэ ахэм къадеушъэкIых-эрмэр плуныгъэ хэбзэ шIагъохэу шIогъэшхо къэзыхьыпхыгъэхэр агъэкIодыгъэх. Лъэпсэклуд шып-къэу ахэр ашIын гухэлъ ялагъ, ау къадэхурэп. Знакъыл темифэрэ зэхьокIахэм народнэ гъэсэн-гъэм зэрарышхо рахыгъ, джыри рахы.

УпчIэ къэуцу: октябрэтэхэр, пионерхэр, комсомолыр, еджэ-кло комитетхэр шыIэхэу, еджапIэ-хэм зыгъэIорышIэжъын амалхэр ащылажэхэ зэхьым зэрар горэхэр къахыгъа? Джэуапыр зы: шIоу, фэдэу къахыгъэм осэ икIу фэ-шыгъуай. КIэлэцIыкIу джэгукIэ-хэу «Зарница», «Орленок» зыфэ-плэшхэр нахьыпэм фэдэу сьд пae зэхамыпэжыыхэра? Шыпкъэ, а лъэныкъом фэгъэзагъэу тIэкIу-шъокIухэр районхэм къашекIо-кIых, ау а Iофтхьабзэхэр цIыкIух-ыкIи макIэх. Районхэм, районохэм япашэхэр мэщынэхэ, армырэу мэкIыгъэхэ? Хэтэ икIэрыкIэу а Iофтхьабзэхэм кIэщакIо афэхь-уштыр? Теубытагъэ хэлъэу зы кIэ-пIон плъэкIышты: еджаклохэр шIу зылъэгъухэу, зэрифэшъуашэу ахэм яплуныгъэ Iоф зэхэщэгъэ хьумэ зышIонгъохэр емыхьыр-эхьышэхэу а хэбзэ шIагъохэм якъэ-IэтыжыкIы фэжэщтых. Ащ фэдэ-лIыгъэ къызыхэзыгъафэхэ, Iофым кIэщакIо фэхьугъэхэр шыIэх — ахэр ТэхьутэмькIо район адми-нистрацием ипашэхэр ПшыдатэкIо Ризорэ народнэ гъэсэнгъэм иот-дел ипашэу Шъхьэлэхьо Нурбий-рэ. НэбгыритIур икIэщакIоу Псэ-йтыку икIумбыл мэзыжыкIы, Пшы-зэ псыхьо иIушъо кIэлэцIыкIу джэ-гукIэу «Зарницэр» бэмьшIэу шы-кIуагъ.

Псэйтыку Адыгэ Республикэм итыгъэкIохьыпIэ лъэныкъокIэ агъунэрэ псэупIэу шыс. Iофтхьа-бзэ горэхэр шызэхэпхэнхэклэ Iэ-рыфэгъу дэдэу шытэп, нэмыкIырэ псэупIэхэм апэчыж. Адэ сьдэу-штыгъэу мы чIыпIэр къыхахынэу хьу-гъа? Ар зытэхьухьагъэр мары: къуаджэр зыдэшысыр чIыпIэ дах, чIыпIэ хьоо-пшау. Пшызэ псыхьо икIэ итгъэкIотыгъ, мыщ мэфэклэ макIэхэм цыфхэр къышчызэр-у-гъох, шэчфых.

КIэим гектаришъэ фэдиэ вубы-тэу къумбыл мэзыжыкIы дэт. Мэ-зыр къабзэ, гуIэтыпI, псыхьо гъу-нэр зэлыуытгъэу рекIокIы. Бизнес-менхэр шэгъоого мэзыжыкIы-р тыраупкIынэу къекIугъагъэх, ау, зэ-рэкъуаджэу къыдэклэ, мээтеупIкI-хэр зэкIагъэкIожыгъэх. Мы чIы-пIэм санаторие шашIымэ шIо-гъэшхо къыхьыштыгъэу цыфхэм алыгътэ. Краснодар краим ивице-губернаторэу Ахэджэго Мурат

къуаджэм даригъэщи, кIэими, мээжыкIы апхы-раригъэщи, Пшызэ Iушъо мыжъоогоу раригъэщэ-лагъ, электричествэри аригъэщэгъ. Зыгъэпсэфы-пIэ бгъагъэхэри псыхьо Iушъом Iуагъэуцогъахэ, пхъэн-тIэкIухэр, столхэр ахэм ачIэтых.

ягъэцкIэн пэлухьащтым тышъха-сыщтэп. ЗэнэкъокIухэм дэгъоу шыуахэлажэ, хэти игухэлъ къы-дэрэхьу. КIэлэегъэджэ IофшIэ-ным иветеранэу Ахэджэго Каз-бек (Краснодар краим ивице-губернатор ят) гушIыгъэ раты.

— Непэ тигуапэу кIэлэегъа-джэхэри, еджаклохэри тикъуа-

«Зарницэр» зезыщэрэм макъэ-къегъэу Iофтхьабзэхэр зырагъэ-жэщтым иуахътэ къызэрэсыгъэм-кIэ. ЗыцIэ къыриIорэ отрядхэм-якомандирхэм рапортхэр шта-бым иначальникэу Нэтхьо Ас-лэан ратых. КIом дыхэтэу отря-дым ышIэ, гухэлъэу иIэр псэлъэ-кIэкIыкIэ, иорэд къалох, ячIыпIэ-мэ якIолIэжыкIы. Джащ тетэу зэкIэ командэхэр зэпэ-кIагъэкIых.

Шэдэжгъуашхэ ашIи, еджаклохэм зызагъэпсэф нэу-жым, кIэлэцIыкIу джэгукIэхэм, спорт зэнэкъокIухэм, нэ-мыкI Iофтхьабзэ-хэм афежыагъэх. Дзэ-спорт джэгунхэр зыгъэхьабыргъэ-хэр, зэхэзыщэгъэхэр ыкIи резыгъэкIо-кIыгъэхэр кIэлэцIы-кIухэм шIэныгъэ-тедзэ къызытырэ-Гупчэр ары (дирек-

лъэгъуагъ Псэйтыку гурыт еджа-пIэу N 8-м иеджаклохэм, апэрэ-чIыпIэр къыдахыгъ, художествен-нэ самодетельнэ коллективхэм-языкъэгъэлъэгъонкIи апэрэ хьу-гъэх.

Гъэзетым икыдэгъэжIын анахь-кIынэу еджаклохэм къащыхьу-гъэмэ ащыш, мы лъэныкъомкIэ-IэпIэсэнныгъэу яIэр макIэ. Арэу-щытми, Отраднэ гурыт еджапIэм-иеджаклохэм къыдагъэкIыгъэ гъэ-зетыр зэкIэми агу рыхыгъ, комис-сием апэрэ чIыпIэр ащ фигъэ-шъошагъ. Строимрэ орэдмэрэ-ясмотрэклэ Инэм гурыт еджапIэу-N 6-м кIыкIыгъэ отрядыр апэрэ-хьугъэ. Апэрэ чIыпIэхэр зэнэкъо-къу зэфэшъхьафхэмкIэ зыубы-тыгъэхэм ыкIи командэ зырызхэм-щытхьу тхыльхэмрэ ахьыщэ шIу-хьафтынхэмрэ аратыгъэх.

Илъэс 20 фэдиэклэ зэпыугъэгъэ-кIэлэцIыкIу джэгукIэу «Зарни-цэм» къыгъэлъэгъуагъэу алыта-гъэр зы — зыкъегъэлэтыжыгъэн-фае. Мыщ фэдэ Iофтхьабзэм кIэлэ-цIыкIухэм яплуныгъэкIэ шIогъэ-шхо къеты: еджаклохэр нэлуасэ-зэфэшIых, ахэлъ сэнатушъгъэхэр-къэлъэгъонхэмкIэ амалэу яIэхэр-къэнафэх, Iэдэбныгъэ къахэлъхэ-дэгъоу загъэпсэфы, зэдэчфых. Мы Iофтхьабзэу екIокIыгъэм джы-ри зэ къыгъэлъэгъуагъ — машо-м уфэсакъын фаеу зэрэщытыр, ар-мырмэ зэрарышхо цыфым къы-зэрэфихьыштыр — а пстэуми-яхьылаагъэу кIэлэегъаджэмэ къа-рауагъэхэр пкIэнчъэ хьугъэхэп. Пионер мэшIуашъхэ (костер)-ашIыным ыпэкIэ ежэ отрядхэм-Изынэу яIэм елыгытыгъэу япалат-кэхэм адэжэ костер цыкIухэр-щызэкIагъээнгъагъэх. ЧыпIэхэр

ШУНЫГЪЭМ и амалышIухэр

КIэлэу къэпIон хьумэ, Адыгеим-ичIыпIэ анахь дахэмэ мыр ащыш, джащ тетэу кIэлэцIыкIу джэгун-хэр шырагъэкIокIынкIэу чIыпIэр-аштагъ.

... Пчэдыжым къуаджэм пхы-рыкIырэ Шапсыгъэ урамым зым-уж адрэр итэу автобусхэр, мар-шруткэхэр, машинэ псынIэхэр-къырыкIохэ, Пшызэ Iушъо фау-зэнкIыгъ. Зэрэрайонэу еджапIэхэм-якIэлэегъаджэхэмрэ яеджаклохэм-рэ зэрыс машинэхэм ячIыпIэхэр-аубытыгъэх, къуаджэм шыщэу мы-чIыпIэм бэ къекIолIэгъагъэр, ахэм-ащышхэр хьакIэмэ апэгъокIыгъэх-ыкIи къырагъэблэгъагъэх.

Iофтхьабзэр зырагъэжэщт-уахътэр къызэсым, отрядхэр-шъхьаф-шъхьафэу къагъэуцугъэх. Судья шъхьаIэу БжышIо Рэмэзан-къызэхэуцогъэ отрядхэр зэрэщыт-шIыкIэхэр джыри зэ еулпгъэкIу-жыкIы, Iофтхьабзэхэм ахэлэжэ-н-хэмкIэ зэрэхьабырхэм ехьылаагъэу-рапортхэр аIехы. Нэужым зэнэ-къокIу-джэгукIэхэр зэрэклэщт-шIыкIэхэр къарелэ.

Апэу гушIыгъэ раты Тэхьутэмь-кIо район администрацием иIэ-шъхьэтэу ПшыдатэкIо Ризо.

— Непэрэ шъуимэфэклэ-сышъуфэгъушIо ыкIи джэгу-зэ-нэкъокIухэм гъэхьагъэ ашышъу-шIынэу шъуфэсэлэ, — ыIуагъ-Ризо. — Мыщ фэдэ Iофтхьабзэхэр-зыщызтэуцагъэхэм къакIоцI-ильэс тIокI теишагъ. Ар охьтэшху,-къэзыугушпысыгъэм лыешхо-къытихыгъ. Непэ а Iофтхьабзэм-икъегъэжэжыкIы Псэйтыку чIы-гум къыштытэублэ, илъэс къэс ар-мыщ шыредгъэкIокIышты. Мыщ-фэдэ Iофхэм ягъэцкIэнкIэ пзы-охъу горэхэр зIэм мыуыIыгъэу-къерэлэ, — ахьшэу Iофтхьабзэхэм

джэ шъукъетэгъэблагъэ, — ыIуагъ ащ, — тигуапэу тыкы-ш-шупэгъокIы. ЧыпIэу непэ шъу-къыздэклэуагъэм изытет шъолъэ-гъу, ар тапэкIэ нахь дахэу зэлыхы-гъэ, зэтэгъэпсыхьагъэ хьушты. Къу-хьэуцупIэ мы чIыпIэм шытшIышты, цыфхэр зезыщэрэ катерхэр къы-лухьащтых, кIэлэцIыкIухэр экскур-сие ащэщтых, зыкъарагъэпIы-хьащт. ЗыгъэпсэфыпIэ унэхэр-псыхьо нэпкъым шытшIыштых, спорт Iэмэ-псымэхэр хьоеу къед-гъэолIэщтых, спорт къэлэ цыкIу-кьэдгъэуцугъэ. Джащыгъэм бэ-хь-кIако къытфэклэщтыр. Непэ дэ-гъоу зыжыгъэпсэф, шъуджэгу, спорт зэмьылэужыгъохэмкIэ шъу-зэнэкъокIу.

Бэ къэгущылагъэр, шIоу шыIэ-пстэур еджакломэ къадэхьунэу, гъэхьагъэхэр еджэнымкIи, спор-тымкIи ашIынхэу афэлъэуагъэх.

торыр Бракый Фатим). Командэ-пэпчэ я 8 — 11-рэ классхэм яеджа-клохэу нэбгыришIи хэт. Отрядхэм-ахэтхэм яшъуашэхэр зэфэдэнхэ-фае — дзэклэу шъуашэхэм яхьы-шырхэу къызэрэпшIэщт тамы-гъэхэр яшъуашэхэм ахэлынхэ фае, нэмыкI нэшанэхэр гъэнэфагъэхэу-яIэнхэ фае. Ахэм зэкIэмэ шIокI-ымыIэу, шъуашэхэм адырагъа-штыгъэ, зэхэуфыкIыгъэхэу шытын-хэр шапхьэхэм къадалыгътэ.

ЗэнэкъокIу зэфэшъхьафхэу зэ-хашэгъагъэхэм ащышых гранат-дзыныр, пневматическэ шхон-чымыкIэ псагъэм уеоныр, апэрэ-Iээгъу IэпыIэгъу тыгъэныр ыкIи-нэмыкIхэр.

Отряд пэпчэ ичIыпIэ гъэнэфа-гъэ, ар зэрэзэрагъэфэщтым, зра-гъэдэхэщтым ыкIи зэрагъэкъэбзэ-щтым лъэшэу еджаклохэм анаIэ-тетыгъ. ЗэкIэ кIэлэушхэр зэфэзыжы-сыжышты комиссиену хадзыгъа-гъэм отрядхэм къэбзэныгъэм-ыльэныкъокIэ IофшIэнэу агъэцэ-кIагъэхэр дэгъу дэдэклэ ылытагъэх. Комиссиену хэтэгъэх Шъхьэлэхьо-Руслэн (тхьаматэ), Бракый Фа-тим, БжышIо Рэмэзан, Ахэджэго-Казбек. ШхончонымкIэ анахь-очкоубэ къэзыхыгъэр Тыгъужэ-Щамил (ТэхьутэмькIо гурыт еджа-пIэу N 1-р), Шъхьэлэхьо Амир (Пэнэхэс гурыт еджапIэу N 7-р), гранат дзынымкIэ апэрэ хьугъэр-Ацумыжэ Ислэам (Афыпсыпэ-гурыт еджапIэу N 4-р), командэ-хэр зызэнэкъокIухэм а спорт-лIэужымкIэ апэрэ хьугъэх афы-псыпэхэр. ТэхьутэмькIо гурыт-еджапIэу N 1-ми а спорт лъэны-къомкIэ гъэхьэгъэшIухэр ышIыгъ.

IэпыIэгъу псынIэмкIэ медици-нэм хэшIыкIэу фырялэр къагъэ-

аукъэзыгъагъэх, къатIыхьэгъагъэх. Нэужым псыхьо Iушъом пионер-машIор шызэхьагъээнгъагъ, ащ-имэшIобзый хьанэ-гъунэр зэкIэ-къызылгъээнфэщтыгъ.

Iофтхьабзэ шIагъэу зэхашэ-гъагъэм игъэхьабырын чанэу хэлэ-жыагъэх Псэйтыку гурыт еджапIэм-ипашэхэр: директорэу Кобл Свет-ланэ, завучхэу Нэгъуцу Марыет-рэ ДзэлI Муслимэтрэ, кIэлэегъа-джэхэу Шъхьэлэхьо Светланэ, Ацу-мыжэ Зарэ, Кобл Чэримэ, ХьидзэлI-Руслэн, Ацумыжэ Асфар, еджа-пIэм иIофышIэхэу Ацумыжэ Ас-лэан, Ацумыжэ Барыч, Шъхьэ-лэхьо Аскэр.

ЯтIонэрэ мафэми джэгунхэр-зэпыугъэхэп, чэщым дэгъоу мэ-зым зышагъэпсэфыгъ, пшыгъэр-атезыжы, къашъохэм адаублэ-жыгъагъ. Джыри зы Iоф хэбгъэ-унэфыкIы хьушты: ар къэбзэны-гъэм иIоф, Iофтхьабзэхэр зау-хэм, палатэхэр Iуахыжыгъэх, хэ-ти ичIыпIэ кIэбзэ-лъабзэ ышIы-жыгъ, къаугъоигъэхэр пакетхэм-аратакIохэ, хэкитэкъупIэм ара-гъэшагъэх. Джащ тетэу хьакIэхэр-псэйтыкухэм агъэкIогъэжыгъэх.

Iофтхьабзэу рекIокIыгъэм-епIыкIэу фырялэр зэзгъашIэ-сшIонгъоу ны-ты зауIэмэ гушы-Iэгъу сафэхьугъ. ЗэкIэми къаIуа-гъэр зэтэфэ: Iофтхьабзэ дэгъу-зыпкIэ рагъэуцожыкIыр. ТикIалэ-хэр дэгъоу еджэнхэ ыкIи дэгъоу-загъэпсэфын фае. ЕджапIэхэм-ачIэс еджаклохэр зэхыхьэхэм, ныб-джэгъоу зэфэхьухэмэ, спорт Iоф-хэм зэдапыльхэмэ шIуагъэ къы-хьышты. Арыш, мыщ фэдэ Iоф-тхьабзэхэр тапэкIи лыгъэгъэкIо-тэгъэнхэ фае, гъогу тэрзэ ятыгъэ-ныри атэфэ.

Тхаклоу Пэнэшыу Сэфэр ыныбжь илээс 80 хуыгъэ

ПЭНЭШЬУ Сэфэр

(Къызыкълъыкlorэр
чэпыогум и 30-м
къыдэкъыгъэ номерым ит).

Бжыхъэ уаеи зыпэуедзэм згъашлоу, сашыгушлуклэу пэкlorчлэгъым члэсыгъэ щазымэхэр зыщыс-лэгъи еджаплэм сарыклуагъ. Пого-гогъу нахыбэрэ ахэр зыщысымы-лэгъэхэу эклэзыгъэх. Нафэ къы-зэрэхъугъэмклэ, щазымэмэ алъэгу-шъоп ыкIи хъашъоп зыхэшлыкы-гъагъэр, тхылыплэ Iужу. Зэхимы-хырэми, икIун бгыбзэу а бзылфы-гъэу тыкзэзыгъэпцIагъэм тIанэ ри-гъэхыгъэр.

Сыпшыгъаеу, мэлэклаем сигъа-лэу унэм сыкыхъажыштыгъ. ТIанэ тIэклэу зысыгъэшхырэм Iуж охътабэ тесымыгъашлэу урокхэм ягъэхъа-зырын сыфезжыштыгъ, ау сыпшы-гъаети, шлэху чыер къысэкIу-штыгъ. ТIэклэу сычъиемэ сыкъэтэ-джыжыныш, урокхэр згъэхъази-рыштэу зэсIожыты, сыгъолфы-штыгъ, ау сыкъэтэджыжыу къыхэ-кIыштыгъэп Iломи хуышт.

Ар уиеджаклэу шлэныгъэр тидэ къыкIыштгъагъэ?! Ащ фэгъэхы-гъэу классрукэу тилэштыгъэ, адыга-бзэмклэ тезыгъэджэштыгъэ Хьодэ Якъубэ къытилогъагъэр бэрэ нэ-ужым сыгу къэкIыжыштыгъ: «Слу-шай, это не учение, это мучение». Ары зэрэштыгъэ шыпкхэри. Ащ нэмыкIэу Хьодэ Якъубэ сщызы-мыгъэгъушхэр хуыгъэ-шлагъи сыгу къэкIыжы.

Пчэдыжым сыхэчъыегъаш, сы-гужуагъэу еджаплэм сыкIуагъ. Апэрэ урокыр Якъубэ иети, сыри-гъэзыгъ «Сыд пае укъэгужуагъ?» ылуи.

— Сыхэчъыегъаш, Якъуб, — сIуагъэ.

— Слушай, — а гушыIэр уры-сыбзэкIэ къылоныр икIэсагъ, — мыщ къылорэр зэхэшхоха? — ыгъэ-шлэгъуагъ. ЕтIанэ Рэщидэ зыфигъэ-загъ, лакъыр д сишлэу рилуагъ. — Рэщид, Сэфэр джыри кIэлэцIыкIу, игъом къэтэджышхурэп, ащ пае къэгужо. Арыш, гъучI одыджы-нышхо горэ шъуишагу дэт чыгхэм ащыщ пылхэри, укъызытэджы-жырэм къэбгъэушыным пае лъэ-шэу теозэ шIы.

УнэгъуитIу нахкIэ тпэмычы-жэ Бэрэтэрэ Хъатыгъуи сиеджакIэ къыкIын зэрэшымыIэр къыгурыло-штыгъэу къычIэкIын, пчэдыжым еджаплэм сежыагъэу ежъ ишагу къыдэкIыгъэу сызылукIэрэм къыси-лоштыгъ:

— Астроном ухъуныри дэгъу, философ ухъуныри дэгъу, ау ухъу-штэп. Арыш, пкIэнчъэкIэ къын зэ-мыгъэлъэгъу.

Енэгъуагъо ащ къысиуагъэм нахъ сыдихыыгъэкIэ, астрономи фило-софи сызэрэмыхуштыр сIлошъ къызэхъум, Пчыхалыкыое еджа-плэм сыкIоныр зэпызгъэугъ. Гъат-хэр къызэсым цукум сырагъэтIыс-хъагъ. «КIо» зыдаклорэм сыкIоу, «къаш» зыфалорэр къасшэу бжы-хъэ нэс ащ сисыгъ.

Унэ сIшынэу сыгу къэкIыгъ. Ащ сыфэзгъэчэфыгъэр заом зилыхэр хэкIодэгъэ шъузабэхуэ унэ зищы-кIагъэхэм псэолъапхъэу ащ халъ-хъаштхэр мэзым къыхащынхэ фит-хэу, колхозыри IэпыIэгъу афэхъун фаеу унашъо зэрэшыIэр ары.

Тэ унэ тищыкIэгъэ дэдагъ. Тыз-члэсыгъэр тятэжъ Амзанэ ригъажы, ишIын ымыухыз дунаим ехыжы-гъэм къыкIэныгъэ унэ ныкIошлэу ыкIо фэмыфхэм гъунэм намыгъэ-сыжышхуэ жъы хуыгъэр ары. Унэр иныгъэ, шъомбгъуагъэ. Ар зы-

КІЭЛЭГЪУ

тегъэпсыхыгъагъэр ышхъэ тенэч тельныр ары. Тятэжъ ащ тенэчи тырилхъэгъагъ, ау тятэш Ехые коу зэрысым кIэшлэгъэ шитIум яз тыгъужыым зелIым, къыпшыны-жыын фаеу, къымыпшыныжымэ хъапсым чIагъэтIысхъаштэу алуи къызырагъэзым, унагъом нэмыкIы-рэ хэкIыплэ илэпти, тенэчыр тыра-хи ащэгъагъ. Унашхъэм сыд фэ-дизрэ бгъэн тыралхъагъэми къы-кIэшхыштыгъ. Азыфагу ит унэшхор гъунэм намыгъэсыгъэу шытыгъ, бгыкхуэр идзэгъагъэх, ау кIашъо илагъэп. Ар хъакошым ычIыплагъ, пхъэшхъали мыжъошхъали иты-хэти, хъаблэм дэс бзылфыгъэхэр натрыф е коц шахъаджынэу мафэ къэс къакоштыгъэх. Тятэ заом ащ-фэ зы къуапэм пыт унэм, къохъа-плэм ыльэныкыо гъэзагъэм, зэрэбы-нэу тилыштыгъ, ыпэкIэ къызэрэ-щысIуагъэу, тятэрэ тIанэрэ пIэкло-рым тельныштыгъэх, тэ, кIалэхэмклэ, джэхашъом тедзэгъэ пIуаблэхэр тигъолыплагъ. Тятэш Ехые къы-зешэм, агъунэрэ унэу къокIыплэм ыльэныкыо гъэзагъэм исыгъ. Тя-нэжъ пышIыкI унэ цIыкIур игъолы-плагъ. Нэужым Ехые унэ аригъэ-шIи шхъафэу псэоу хуыгъагъ.

«ЦазымашIэм щазымэ шыгъэп» зыфалорэм фэдагъ тIлоф зытеты-гъэр. Тятэжъ пхъэшлагъэ. Ащ кIы-рыплыгъэ тяти пхъэшIэным фэкъу-лай хуыгъагъ. Арэу зэрэштыгъэ ифэмыфыгъэ шхъу хэмылэу унэ ныкIошIыр гъунэм нигъэсыжы-шхуэп. Сшынахыжъ Хысэ тя-тэжы тяти атекложыгъэу, «ылэ зэмыкIурэ шылэп» зыфалорэм фэ-дагъ. Ау ар дзэ къулыкхум къыхэ-нагъэу Грознэм дэсыгъ, унэм ишIынкIэ ишIуагъэ къыокIыным ушыгугъынэу шытыгъэп. Ахэм сакIэмыхъапэми, пхъэшIэным сэри сыфэлэсэмэгугъэп, ау сэш фэдэ кIэ-лакIэмклэ унэ пшIыныр Iэшлэх зэ-рэмыхуштыр къызгурылоштыгъ. Сызшыгугъыштыгъэр шIыхъафыр ары. ШIыхъафкIэ амышIыгъэу а лъэхъаным къуаджэм унэ дэтыгъэп Iломи хуыштгъагъэ. ЕтIани тиунэ-къошхэм пхъашIэу ахэтыр багъэ. Пэнэшыу Долэтчэрые (Лэн) зы урам псыгъо нахъ тамызыфагоу тигъу-нэгъу дэдагъ, Пэнэшыу Ибрахыми (Титыу) тпэчыжыгъэп. Ахэр къыз-делэнхэм сышыгугъыгъ.

Пкъэу унэм ишIын бырсырэу къыпшыштыгъэр зэрэбэр сэшIэти, ащ сыллылэбэшхуэп, бгъэн зышхъэ тель, кIэсэнбэ зыкIэт чыиф унэ-хэу анахыбэу къуаджэм дэтхэм афэд сIшынэу исхъухъагъэр.

Ары шхъаеи, ащ хэлъышт пхъэ-хэм якъэшIынкIэ пхъашIэхэм уащы-гугъынэу шытэп ныла? Ащ сэ зы-фэзгъэзагъ. СшынахыкIэ Мухъди-нэ сигъусэу апэу унэм ищыкIэгъэ пчэгъухэр, ахэм ададзыжышты чыр мэзым къыпшытIыгъ. Ахэр къы-зыхэтэщыжыхэм, Мухъдинэ сIлэпы-лэгъоу пчэгъухэр чIэсэгъэнхэм те-гъэпсыхыгъэу сылулчыгъэх. Ахэр чIэсэгъэнхэр скIуачIэ къыхыштыгъэ-ти, шIыхъаф сIли чIызгъэсагъэх, чыри дызгъэдзыжыгъ.

Чэзыур зынэсыгъэр унашхъэм тельнышт псэолъапхъэхэм якъэшIын ары. АщкIи зыми сельзугъэп, пчэ-гъотэнхэм, бгыкхуэм, пхъэцухэм якъэшIын Iуж сыхыгъ. ПхъэшIэбэ чыгхэр ары ахэр зыхэсшIыкIын-хэу къысыупкIыштыгъэхэр. Зы лъэ-

ныкIокIэ, пхъэ псынклэ лъэпкъ, улулчыштхэмэ нахъ Iэшлэх, етIани ошх къатемышхуэ унашхъэм те-лыштыхэмэ, бэгъашлэх. Ау сыди-гъокIи цIыфыр нэй-псый, къыдэхуэ зыхыукIэ, нахыбэм лъэбанэ. Ары сэри къысэхъуллагъэр. Сызфэе псэо-лъапхъэхэр мэзым къыхэсщынхэм ифитыныгъэ зэрэсIлэм сыдихыыи, имышыкIагъэу чыгъ инышэхэр къысыупкIыгъэх. Унэм хэслъхъашт псэолъапхъэхэм якъэшIынкIэ Iэпы-лэгъушлоу сIлагъ Пэнэшыу Мосэ ыкIо Цуцэ (арэп ащ ыцIэгъэ шып-кхэр, ащкIэ тэ теджэштыгъ). Фэдэ къэгъотыгъуаеу кIэлэ гушIанэу, хъалэлэу шытыгъ, фэлъэкIыштым-кIэ Iэпылэгъу къыпшхъэуным сы-дигъуи фэхъазырыгъ. Ау къысэкIо-дылэнкIэ мэкIэ дэдэ къызэрэнэ-жыгъагъэри джы къызнэсыгъэм сшыгъушхъырэп. Шыпкхэ, мэ-зым зэрэзыдэсцагъэм нэмыкIыкIэ ащ сэ сIлажэ хэлъыгъэп. Цуцэ фэкъаигъагъ чыгъ шхъапэхэр зэ-фишхэхэзэ мамунэм фэдэу джэгъу-ным. Чыгым ышхъапэ дэкIуае-ти, зигъэсысыти, пэгъунэгъу чы-гым ышхъапэ къыубытыштыгъ. Ауштыгъэ зыишIыгъэ горэм чыгъ шхъапэу зылыбэнагъэр къыпы-кIыкыгъ. Инасып къыубыти, кIэлэ-тхъагъэр къыпычыгъапэп, къефэ-хыгъэмэ, козэу ригъэшхыштыгъ.

Унэм хэслъхъанхуэ мэзым къы-щысшIыгъэ псэолъапхъэхэр къы-хэсщыжынынхуэ игъо симыфэзэ, ащ ыгузэгъу пхырычхырэ псыхъо цIы-кIоу ПIуапкIэ къиугъ. Ар зэкIэкIо-жыу, кукIэ мэзым ухэхъан плъэ-кIынэу охъуфэ сежэнэу сэ уахътэ сIлагъэп, бжыхъэ оялэм химыубы-тэзэ унэм ишIын сыухын фэягъэ. Сызегушхысэм хэкIыплэу къэзгъо-тыгъэр псэолъапхъэхэр псым къэз-гъэхыхэзэ псыхъор къызиурэм лэжэкIуплэхэм къакIэмыоным пае дамбышхоу мэгъунэм къырашIы-хъагъэу, метритIу фэдиз зи-лэгагъэм, къессэллэнхэр ары. МышкIэ тыхъэблэ кIалэхэр къыздез-гъэлагъэх. Ахэр нбгырэ зытIукIэ кум къиплхъанхэ плъэкIынэу шы-тэпти, къэсщэжынынхэ зэхъум кIэлэ шъонтIэхуэр гъусэ сшIыгъэх. Ща-гум къызысэгъэсыжыхэм тигъунэ-гъу Лэн ыльэгъугъэр ыгъэшлагъоу ышхъэ ыгъэсысыгъ, кIэлэ илэу къысиуагъ: «Мыхэм анахъ ин мэ-зым чыгъ хэтыгъэба?!»

Унашхъэм тельныштхэм ялу-чыни сэ зыфэзгъэзагъ. Адэ сы-пхъашIэу зысэлъытэжыымэ зысы-ушэтыжыын фаеба! Шыпкхэ, Лэн къызделэуи хуыгъэ, ау ащ ышхъэ хэгъэнэгъагъ, колхоз кIышым гъу-кIэу чIэтыти, уахътэ хигъуатэшты-гъэп. Ащ илофи зыхэкIым, шIы-хъафкIэ унэм ышхъэ язгъэлэтыгъ. Джы анахъ IофшIэн шхъалэу къыс-фэнэгъагъэр унэм пчъэ-шхъаны-гъушхъэхэр хэлъхъэгъэнхэр ары. Ахэр зыхэшIыкIышты остыгъэе пхъэмбгъу Iужухэр къызлэкIэз-гъэхъанхэр а лъэхъаным сэ сIамал къыхынынэу шытыгъэп. Синасыпти, унэжыу тызычIэсым пчъэ-шхъа-ныгъушхъэхэр хэлъхэр дэигъэхэп, шхъаныгъушхъэмэ кIыбешэкIхэри ялагъэх. Анахъэу сызышIонэжы-гъагъэр пчъэблшыкхыхэр ары, ахэм-кIэ унэжыым хэлъхэм уащыгугъы-нэу шытыгъэп. Ащи хэкIыплэ къы-фэзгъотыгъ. Зы лъэхъан мэшIоку гъогухэр ашIыхэ зыхыукIэ ахалъ-

ГукъэкIыжъ

хъашт шпалэхэр къушхъэ мэзым къышашыти, Псэкъупсэ къыра-гъэхыштыгъэх. Ахэр Псэкъупсэ иадырабгъу ис къутыр цIыкIоу ти-гъунэгъум, Кармалино, дэжъ шы-зэпыубытыкIыгъэу ащ къышыха-хыжыштыгъэх, етIанэ катерым пышIэгъэ баржхэмкIэ Краснодар ащэштыгъэх. Псым бэрэ хэлъыгъэ шпалэхэм ащышхэр чIихыштыгъэх. Нэужым ахэр псы чIэгъым къычIэ-тхыжыгъэхэу тишагу дэлъыгъэх. Улулчыгъахэх, пытэх. Ахэр пчъэ-блшыккIэ къызфэзгъэфедагъэх.

Унэм ишIын зысэхуым, шIы-хъафкIэ хъэблэ бзылфыгъэхэм айжыгъ. Гъэ реным ахэм сапы-лэыгъэми, сызэрэджэн фаер сщы-гъушхуэ зы мафи къыхэкIыгъэп.

11

Еджэплэ пэхъабыгъор къызэ-сым, Бэрэтэрэ Рэщидэ сыфигъэчэ-фи, Пчыхалыкыуае сыкIоным пы-сыдзэжыгъ, ау джыри бжыхъэ уаеи къыгъэжыу къызеулэм, еджэныр чIэсыдзыжыгъ.

Агу къэзгъэкIыгъэри къэшIэ-гъуаеу, зыкIи семыжэгъахуэ хэтэ-рыкIлэжъ бригадэм учетчик сыфа-шыгъ. Ащ хэшIыкI хъатэ фыси-лагъэп, бухгалтерэу а лъэхъаным колхозым илэгъэ Пэнэшыу Джанчэ-рые ыкIо Зэчэрые къызэрэсигъэ-лээгъугъэм тетэу, нормативуэ шыIэ-хэм садэмыхуэ, бригадэм шыла-жыэхэрэм трудодень афэстхыш-тыгъ. Ау бзылфыгъэу бригадэм хэтхэр къысэгъаусыхылагъэх ко-дэжэшхъэ бригадэм шылажыэхэ-рэм трудодень нахыбэу афатхуэ, ежыхэм къагъахъэрэ нахъ макIэу алуи. Бзылфыгъэхэм агу хэсымы-гъэкIыным пае сшIэмэ хуыштым сегушхысэу езгъэжыагъ. ХэкIыплэу къэзгъотыгъэр нормативхэм шап-хъэу къагъэлъагъорэм сыдэхызэ трудодень афэстхыныр, гушыIэм пае, хэтэрыкI расадэхэр агъэтIыс-хъэ зыхыукIэ псэу аклагъэхъон фаеу ащ къыдилытхэрэм нахыбэ акла-гъэхъуагъэу сIоныр ары. Ау мазэр икIи отчетыр колхоз конторэм зы-сэхыжыым, бухгалтерым сыкIи-шлагъ. Сэри ушхъагъухэр къэз-гъотыгъэх, огъути псы нахыбэу кIагъэхъон фаеу хуыгъэу ышIошъ згъэхъуным сыпыллыгъ. Ар исы-мыгъэкIоу бригадэм хэт бзылфы-гъэхэм ядао фыхэзгъэпсыгъ:

— Къоджэшхъэ бригадэм хэт-хэм нахыбэу сыда трудодень къа-гъэхъэн зыкIыфаер, тэ тилэжыа-кIохэр нахъ фэмыфыха?

Зэчэрые къысэлпIыи IушхыпцIы-кIыгъ:

— Нахыбэу трудодень афэзы-тхыштхэмкIэ учетчикхэм шъузэ-нэкIокху ара?

Ащ нахъ къызыремылуалIэм, «ары нэмыIэмэ Iофэп» зэсIожыи, шIыкIэу къыхэсхыгъэм тетэу сып-сэоу къэсыублагъ. Бригадэм хэт бзылфыгъэхэр лъэшэу къысфэрэ-загъэх, ау учетчикэу бэрэ Iоф сшIэ-нэу хуыгъэп. Тибригадэ пащэу илэгъэ ХьокIо Пыхырэ ыкIо Iосыф илэнатIэ зылуагъэкIым, арыштын агу къэзыгъэкIыгъэр, сэ бригадирэу сыхадзыгъ.

ТIэклэу сыкызыштыхуыжышты. Сэ къэзгъэшIагъэм тхъагъэпцIыгъэ сшIэштыгъэп, сынэутхуэ, сифедэ къызхэкIыштым сыллыбанэу шы-тыгъэп. Хэт къысиIорэри сшIошъ хъоу сыгушIэнэшагъ. Ау бригадир IэнатIэм сылуытэз сшIэгъагъэр сыгу къызыкIыжырэм, ащ фэдэ лъэ-бэкху сшIыным гу зэрэтесшIы-хъагъэр сэр-сэрэу сэгъэшIэгъоужы.

ИщыИэныгъэ гъогу рыраззэу рэкIо

Анатолий Шипитко тиреспубликэ итын анахъ лъапIэу медалэу «Адыгеим и Щытхъуэхьэр» фагъэшъошагъ, Урысыем искусствэхэмкIэ изаслуженнэ IофышIэшху, Адыгэ Республикэм инароднэ артист, АР-м и Къэралыгъо оркестрэу «Русская удалым» идирижер шъхьал. Искусствэм ицыф цIэрыIо илээс 70-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъэ пчыхъээзыхьэр республикэ филармонием игъэкIотыгъэу щыкIуагъ.

Концертыр рагъэжьэным ыпэкIэ АР-м и Премьер-министрэ игуадзэу Алексей Петрусенкэр ти Президентэу ТхьакIушынэ Аслъан, Правительствэм ацIэкIэ Анатолий Шипитком кыфэгушIуагъ, музыкальнэ искусствэм иIахъэу хишыхьэрэмкIэ Урысыем имызакъоу, IэкIыб хэгъэгухэми зэрашашIэрэр хигъэунэфыкIыгъ. ШIоу шыIэр кыдэхъунэу юбилырым фиIуагъ.

Пчыхъээзыхьэм АР-м культурэмкIэ иминистрэ напэрэ гуадзэу Нафиса Васильевар, АР-м и Къэралыгъо филармоние идириктор шъхьалэу Хъот Заур, нэмыкIхэри кышчыгушIагъэх.

Дирижер шъхьалэу Анатолий Шипитко зеришэгъэ концертм хэлэжьагъэх оркестрэу «Русская удалым», Адыгеим инароднэ артистэу Андзэрэкъо Чеслав, Шъачэ кыкIыгъэ пшынэо цIэрыIоу Н. Горенкэр, оредыIохэу Сергей Масловыр, Дарья Рубцовар, нэмыкIхэри.

Анатолий Шипитко пчыхъээзыхьэм икIэху кышчыгушIагъ. Филармонием тIысыплэ нэкI имылэжьэу концертыр зэрэкIуагъэм фэшI зэхэщакIомэ, искусствэр зикIасэмэ лъэшэу зэрэфразэр, ищыИэныгъэ культурэм емыпхыгъэу ыльэгъун зэрымылэкIырэр, АР-м имузыкаль-

нэ искусствэ тапэкIи хьалэлэу фэлажьэ зэрэшIоигъор кыIуагъ.

Сурэтым итыр: Хъот Заур, филармонием иIофышIэхэр Анатолий Шипитко фэгушIуагъэх.

ФУТБОЛ. ЯТIОНЭРЭ КУПЫР

Шыблэм фэдэу ябэны

«Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — СКА Ростов-на-Дону — 1:0.

Чъэпыогъум и 30-м республикэ стадионэу «Юностым» щызэдешIагъэх, еплъыгъэр 1000.

Зезыцагъэхэр: С. Смирнов, Кисловодск, оценкэу фагъэуцугъэр — 5, Ю. Кисличенко, Ставрополь, 5, Ю. Мирошник, Кисловодск, 5.

«Зэкъошныгъ»: Антипов, Кузнецов, Потешкин, Мыкьо, Зеленский, Батырбий, Романенко (Датхъужь, 34), Сандаков, Балабанов, Жегулин (Панченко, 90), Къулэ (Юдин, 90).

Къэлапчъэм Iэгуаор дэзидзагъэр: Къулэ Руслъан — 76.

«Зэкъошныгъэр» СКА-м зытемыкIокIэ я 14-рэ чIыпIэм нэс кызэкIэкIонэу шытыгъ — ар республикэ командэм епэсыгъахэп. Футболистхэр ягуетыныгъэкIэ зэфдагъэх, теклоньгъэр кыдахы ашIоигъоу зэдешIагъэх. СКА-м ифутболистэу Вячеслав Боковыр изакъоу тикъэлэпчъэIутэу Антон Антиповым кызыкIум лъэшэу тигъэгумэкIыгъ. ТикъэлэпчъэIут уахътэр ыгъэфеди, ыпэкIэ кылыкIотагъ, В. Боковым ылъапэмэ анэсэу зыкIидзи, Iэгуаор Iэклиутыгъ. Алексей Бузняковыри изакъоу А. Антиповым къекIугъ. ТикъэлэпчъэIут ухъзырыныгъэ дэгъу кыгъгъэлагъуи, Iэгуаор хьакIэмэ яфутболист кыIэкIихыгъ.

«Зэкъошныгъэр» нэгъырабэ хъоу ыпэкIэ зэрэлыкIуатэрэм зыкыгъэшпыпкъэжьыщтыгъ. Вадим Балабановыр, Игорь Жегулиныр, Батырбий Руслъан, Сергей Сандаковыр гупчэм зэрэщешIэхэрэм

тигъэразэщтыгъ. Къулэ Руслъан ухъумаIомэ зэрэбэнырэм кыхэкIэу кышчышынэщтыгъэх. Шыблэм фэдэу «захаокIэ» чIыплэ кьин ридзэщтыгъэх. Мыкьо Мурати ыпэкIэ елгы. Вадим Балабановым кытыгъэ угловиом командэхэр зэригъэбэныгъэх. Iэгуаор къэлэпчъэпкъым пэблагъэу быбызэ Къулэ Руслъан ухъумаIомэ анахъ лъагъэу дэпкIэагъ. ШъхьэкIэ тифутболист зогъэ Iэгуаом СКА-м икъэлэпчъэIутэу Александр Афанасьевыр лыIэбагъ, ау кыфэубытыгъэп.

ЕшIэгъу уахътэр амыухызэ хьакIэхэми бысымхэми пчъагъэр зэрэхьокIынэу амалхэр ялагъэх.

Пресс-зэIукIэр

СКА-м итренер шъхьалэу И. Ханкеевым кыIуагъэм узэгупшысэ хэлъ. Командэм ифутболистхэм ащыщмэ шъобж атешагъ. А. Буценкэр аужырэ ухъумаIоу

СКА-м хэт, ау сымаджэхэр зэрээзблахушIтхэр амыгъотгъу ар ыпэкIэ цырагъэшIагъ. Командэхэр акIуачIэкIэ зэфдэхэу И. Ханкеевым ылытагъ. Тистадион изытет зи мыхъун хильэгъуагъэп.

«Зэкъошныгъэм» итренер шъхьалэу ЗекIогъу Мурат тифутболистхэм афэрэзагъ. Илээс зэнэ-къокъум тикъалэ аужырэ ешIэгъоу шырылагъэр кызэрэхьыгъэм, футболир зикIасэхэр зэрагъэгушIуагъэхэм уасэ аритыгъ.

Купым хэтхэр зэрешIагъэхэр: «Ангушт» — «Батайск» — 3:0, ешIагъэхэп, «Автодор» — «Динамо» — 1:2, еплъыгъэр 300, «Астрахань» — «Таганрог» — 1:0, еплъыгъэр 250-рэ, «МИТОС» — «Беслан» — 1:2, еплъыгъэр 500, «Черноморец» — «Мэшыкью» — 2:1, еплъыгъэр 4000, «Кавказтрансгаз» — «Краснодар-2000» — 1:5, еплъыгъэр 800.

ЧыпIэу зыдэщытхэр

Илээс ешIэгъур аухынымкIэ командэ пэпчэ зэIукIэгъу зырыз кыфэнагъэу зэгъэпшэнхэр тэшых.

1. «Черноморец» — 75
2. «Торпедо» — 68
3. «Мэшыкью» — 59
4. «Астрахань» — 55
5. «Краснодар-2000» — 55
6. «Беслан» — 44
7. «Кавказтрансгаз» — 44
8. «Ангушт» — 40
9. «МИТОС» — 39
10. «Зэкъошныгъ» — 38
11. «Динамо» — 37
12. СКА — 36
13. «Энергия» — 36
14. «Дагдизель» — 34
15. «Таганрог» — 28
16. «Автодор» — 23
17. «Батайск» — 15.

Шэклогум и 5-м 2010-рэ илээс ешIэгъур аухышт. «Зэкъошныгъэр» Таганрог щыIукIэшт чIыплэ командэм.

Сурэтым итыр: Къулэ Руслъан ухъумаIомэ ябэны.

ГАНДБОЛ. СУПЕРЛИГЭР

«Астраханочкэми» тшIуихьыщта?

«Кубань» Краснодар — «Адыф» Мыекъуапэ — 29:22 (11:11).

Чъэпыогъум и 30-м Краснодар щызэдешIагъэх.

«Адыфым» щешIагъэмэ къэлапчъэм Iэгуаор зэрэдадзагъэр: Игнатченко — 8, Романенко — 3, Сысоева — 1, Еремченко — 2, Суханова — 1, Гусакова — 1, Дьякова — 2, Гарбуз — 2, Малхозова — 2.

Апэрэ такъикъ 30-р заурым пчъагъэр зэрээзэфэдэм тигъэгугъэщтыгъ. ЕшIэгъур зэрэлыкIуатэрэр зэдгъашIэмэ тшIоигъоу Краснодар телефонкIэ тызытеом, зэхэтхыгъэ къэбарым тигъэгушIуагъэп. «Кубань» нахъ гъэшIэгъонэу ешIэщтыгъ. Тигандболисткэмэ къэлапчъэм Iэгуаор дэдзэнэу амалышIухэр ялагъэх, ау агъэфедэнхэ альэ-кыгъэп.

ТикъэлэпчъэIутхэу Светлана Кожубековамрэ Анна Бураченкэмрэ цыхъэшIэгъоу ешIэщтыгъэх шъхьае, бысымхэр а мафэм теклоньгъэм нахъ пэблэгъагъэх.

Шэклогум и 6-м «Адыфыр» тикъалэ шыIукIэшт «Астраханочкэм», — еIо тикомандэ итренер шъхьалэу Александр Реввэ. — «Астраханочкэм» опыт зиIэ спортсменкэхэр мыгъэ ыштагъэх, командэр хэпшыIкIэу нахъ дэгъоу ешIэ хъугъэ. Арэу щытми, «Адыфыр» теклоньгъэм фэбэнэшт. Ауж кьинэрэмэ тахэтынэу тыфэхэп.

Шэклогум и 6-м сыхьатыр 15-м «Адыфыр» «Астраханочкэм» Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомеркIэ институт шыIукIэшт. ЗэхэщакIомэ ацIэкIэ спортыр зикIасэхэр ешIэгъум еплъынхэу, тикомандэ фэгумэкIынхэу етэгъэблагъэх.

**НэкIубгъор
зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТИЛЬ Нурбий.**

Зэхэзыцагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КъыдзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэп-къэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

**Редактор
шъхьалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыдэщыIэр:**
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшгъэдэкIыжъ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министрствэ и Теныр-Кавказ чIыплэ гъэлорышIапл, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-тыхэрэм мышпып-къагъэу къахафэ-хэрэмкIэ къэзыт-хыгъэхэм пшгъэдэ-кIыжъ ахьы. Къатхэхэрэмрэ гъэзе-тым шылажьэхэр-рэмрэ яепллыкIэ зэтемыфэн ыльэ-кIышт. Гъэзет-еджэхэм кытф-фагъэхьырэ тхы-гъэхэр зэхэтфы-хэрэп ыкIи къэ-зытхыгъэхэм алэкIэдгъэхъа-жыыхэрэп.

**Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268**

**Пчъагъэр
4669
Индексхэр
52161
52162
Зак. 3015**

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхьатыр 18.00

